National Library
Bibliothèque Nationale
JUIN JUNE 6 1983
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

National Library 50253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 39 (2960) XXXII aastakäik | Neljapäeval, 26. mail 1983 Thursday, May 26, 1983 | Üksiknumbri hind 60 senti

Eesti õppetool Toronto Ülikooli juurde

Tartu College'i esildis Toronto ülikoolile

Möödunud nädalal peeti Tartu College'i üldkoosolek, kus tõstatati üles Eesti õppetooli loomine Toronto Ülikooli juurde, milleks juba on samme astutud ja mis ettekantud plaanide kohaselt on teostatav ning annaks eesti kultuuriarengule väga suure panuse.

Tartu College'i varanduste seis oli möödunud aasta lõpul $4.230.986, selles on arvestatud hoone hinnaks $3.374.675 ja maa hinnaks $450.000. Tulude-kulude aruandes oli üüridest aasta jooksul laekunud $868.454, mis muude sissetulekutega andis tulude kogusummaks $937.860 ja andis ülejäägiks $91.824.

Direktor E. Mägi andis aruandele selgitavaid märkmeid, öeldes et möödunud aastane üldine tulude kasv oli $30.000,

kusjuures esmakordselt kaheteistkümne aasta jooksul Tartu College'i poolt kasseeritud tulud (kaasa arvatud ettemakstud üür) ületasid 1 miljon dollarit.

Väljaminekuist esines kulude tõus kõigis kululiikides ühenduses 11%-lise inflatsiooniga, ületades 5,6%-lise tulude suurenemise. Mitmesugusteks korrastustöödeks kulus $73.942. 1983. a. eelarve on koostatud vastavalt provintsi 6%-lise üüritõstu korraldusega, tõstes üüri $175-lt $186-le talveks ja $160-lt $175-le suvel.

Valimisel valiti Tartu College'i nõukogu 1983/84. a. juhatusse: esimees — Elmar Tampõld, abiesimehed Johannes Pahapill ja Laine Pant, sekretär — Ülle Toomver, abisekretär — Rein Piiroja ja laekur Kristjan Kangro.

Pärast peakoosolekule järgnenud õhtusööki kõneles prof. O. Träss eesti õppetooli asutamisest Toronto Ülikooli juurde.

Juba kaks aastat tagasi alustas ta pinna sondeerimisega Tartu Instituudi loomiseks ülikooli juurde, kuid nüüd on rõhk eesti õppetooli asutamiseks ja asjad on arenenud sujuvalt.

Dr. O. Träss vaatles eesti pagulasühiskonna ääretut edukust. Üsna lühikese kohanemise ajaga asuti aktiivsesse tegevusse. Kõrgekvaliteedilisi saavutusi on olnud palju kultuuri, kehalise kasvatuse, hariduse, majanduse ja isikliku edukuse ning jõukuse aladel, mis annab eestlastele kõrge profiili.

Puudujääke on järelkasvu küsimuses. Eesti ühiskonnal pole lapsi, juurdekasv on ääretult väike, oleme arvulise vähenemise teel. Sellepärast jäädvustamaks ja arendamaks meie kultuuri, on vaja teatud määral arusaada faktidest:

me ise ei jõua kõike; peame sättima tööriista korda, mida saame kasutada vähema energiakuluga.

Tartu College on haruldane näide, andes eeliseid eesti ühiskonnale, mida muidu poleks olnud olemas, võime palju teha teiste kulul, kuid meie juhtimisel. Et jätkata võitlust Eesti maa ja rahva eest, valede vastu, mida väga aktiivselt levitatakse ja kui „fakte" kohandatakse. Peame vähendama oma kaotusi ja võitma liitlasi. EKN püüab nüüd midagi selles asjas teha, kui eesti noored on täienduskoolidest ja noorteorganisatsioonidest läbi, ning kus tekib tühimik. Üks võimalus eestluse tundmiseks ja edendamiseks on Metsaülikool. Soovitagu eesti korporatsioonid oma rebastel MÜ minekut, kus tänavu on vaatlusaluseks „Eesti iseseisvuse saavutamisest enne ja nüüd". Eestlusest õppimine tõstab rahvustunnet, annab teadmisi ja õhutab tegevusele.

Eesti professuur ehk õppetool aitab täita mitut lünka, et akadeemiline ja kultuuriline tegevus püsiks ka hiljem. Eesti õppetooli ülesanded oleksid:

1) eesti soost üliõpilaste õpetamine, kursuste pidamine, keele, kirjanduse, ajaloo alal osa eesti, osa inglise keeles (nagu SFÜ-s);

2) edasiõppimise võimalus kõrgemate kraadide saamiseks eesti ainetes eestlastele, teistele teadmiste täiendamiseks. Uute teadlaste põlve koolitamine, kes hakkaksid asendama eakaid teadlasi;

3) materjalide koondamine ja kogude eest hoolitsemine, arhiivide kasutamiskorda seadmine, mida saaks teha siis ülikooli töö raames. Aga ka materjalide koondamine mitmest üheks kekseks arhiiviks;

4) õppematerjalide muretsemine, eriti ingliskeelsete Eesti kohta olevate õppematerjalide loomine, tõlkimine, valimine ja kohandamine. Eesti keelt oskajaile on neid mõnel määral olemas, aga ingliskeelseid üksikuid. On oluline valmistada eestikeelseid materjale selleks, et need muutuksid kogu maailmas kättesaadavaks;

5) Uurimistööde tulemuste avaldamine. N. Liidust tuleb neid massiliselt, mispärast meil tuleb valedele vastu astuda;

6) õppetool laseb jäädvustada sellist tegevust tulevikus kui eesti oma ühiskond on jäänud nõrgaks. See jääb paigale, kui me eeste pere väheneb. Õppetool annab noorusele võimaluse edutamiseks, õpetamiseks, teaduslike kraadide saavutamiseks.

Eesti õppetoolile majanduslikku aluse andmiseks on Tartu College juurde tõmmatud. Seda on kaalutud Tartu College nõukogus kus on oldud selle poolt. Siiani on esitatud Toronto ülikoolile sellekohane ettepanek, mis tagab ülikoolile majandusliku toetuse. Aasta jooksul on olnud tosin arutlust, mille tulemuseks on ettepaneku kavand, mille koostasid Tartu College nõukogu esimees E. Tampõld, keemiateaduskonna prof. O. Träss ja psühholoogia prof. E. Tulving.

Praegu on Toronto Ülikoolil ungari ja ukraina õppetoolid, mis töötavad mitmekultuuriministeeriumi toetamisel. Kokku on Kanada ülikoolide juures kaheksa sellist õppetooli.

Eesti õppetool oleks kolmas Toronto ülikoolis nimetusega Graduate Research Chair of Estonian Studies

ja oleks Center for Russian and East European Studies juures.

(Järg lk. 8)

Toronto Eesti Keskkooli 17. lennu lõpetajad 1983

Alumine rida vasakult: Andres Loorits, Silvi Matsoo, Lee Metsalo, Siiri Oder, Peter Poolsaar, Sandra Rannu, Peter Sõrra. Keskmine: Mari Ann Kängsepp, Toivo Lainevool, Helen Liiholm, Juhan Lindau. Ülemine: Indrek Esken, Eric Halling, Tiina Hubel, Ingrid Jürman, Erik Kalm, Andres Kasekamp, Linda Kraav. Eraldi pildid, vas. Ingi Mai Loorand, Anita Kivi.

20 lõpetasid Eesti Keskkooli

Lõpetajad tõendavad, et eesti vaim pole kustunud

„T.E.S. Keskkooli 17. lennu lõpuaktusel anti 20-le noorele kätte eesti keskkooli lõputunnistused, millega keskkooli lõpetanute arv senisel tegevuse ajal tõusis 406-le. Eesti Maja suures saalis oli arvukalt lastevanemaid, T.E.S. Täiendusgümnaasiumi õpilaspere, kuna kaetud lauad ootasid aktusejärgset lõpupidu.

Avapalvuses Liisa Lambur tänas Taevaisa, et ta neid koolitöös on hoidnud ja õnnistanud ja et ta õnnistaks tulevikus eriti neid, kes lõpetavad keskkooli, ühtlasi juhiks noori Taevaisa sõnade järgi elama.

Ühislaulu „Eesti lipp" järel kõneles koolijuhataja E. Marten. Ta märkis, et on kuuldud pessimistlikke mõtteid eestlaste tuleviku üle, aga need lõpetajad võivad meile anda tõendust, et veel pole kustunud eestluse vaim.

Üks generatsioon hakkab vananema ja nad ootavad, et noored tuleksid nende tööd jätkama.

Need, kes on tegelenud noortega, teavad, et on küllalt veel eestlaste elujõudu. ESTO-84 ajal on palju üritusi noorte kanda. Samuti suureneb noorte osa eesti ühiskonnas.

Pöördudes noorte poole ta soovitas neil minna edasi järgmisse õppeasutusse, mis avati aasta tagasi. Ka sel õppeasutusel on aasta seljataga ja noored on seal innuga tööd teinud. Ta laskis gümnaasiumi õpilastel püsti tõusta, näitamaks kuivõrd arvukas on gümnaasiumi õpilaste pere.

Lisa Abe esitas kaks klaveripala, misjärel keskkooli vilistlane ja praegune korp! Rotalia esimees Mehis Vahtra pidas aktusekõne. Ta ütles, et tänane sündmus pole esmakordne. Seda on tehtud juba 16 korda. Ta soovitas, et lõpetajad jääksid headeks eestlasteks.

Rääkides oma kogemusist, ütles ta, et alles lõpetamisel ta hakkas mõistma, et ta oli eesti koolist läbi käinud..

Organiseeritult saame paremini, on olemas psühholoogiline vajadus teistega seltsimiseks ja oma etnilise kuuluvuse identifitseerimiseks. Oleme siin selle rahva järeltulijad, kes on Läänemere ääres asunud aastatuhandeid, oleme nende järeltulijad, kes on võidelnud oma isamaa eest ja nende soost, kes orjastatud kommunistide poolt. Tänapäeval on raske väikseil gruppidel säilida suurte jalus, kuid suurtel on raske neid gruppe lämmatada, kes on püsinud aastatuhandeid. Ta soovitas lõpetajaile mõtelda tundele, mis on marssides koos tuhandetega eesti päevadel, mis annab ühtekuulumise tunde ja arusaamise rahvuslikust identsusest. Kuid varsti tuleb tänaseil lõpetajail hakata eesti ühiskonnas täitma tähtsaid ülesandeid, tundke siis sellest rõõmu ja teadke, et te pole üksinda, vaid olete ühe rahva liikmed.

Lõpetaja Sandra Rannu luges katkeid lõpetajate eksamitöödest, mis oli kirjutatud teemal „Eesti keel, kool ja meel".

Kaheksa õpilast avaldasid mitmesuguseid arvamusi eestiliku kasvatuse ja rahvusliku olemise üle.

Järgnes lõputunnistuste jagamine tänavustele lõpetajatele. 20 lõpetajat olid Indrek Esken, Erik Halling, Tiina Hubel (kiitusega), Ingrid Jürman (kiit.), Erik Kalm,

(Järg lk. 8)

Aastakontsert

Neljapäeval, 2. juunil 7.30 p.l.
Edward Johnson Bldg. — Walter Hall
80 Queens Pk. Cres. (Planetariumi taga)

Kaastegevad: Lindau õed - trio, Monica Zebre - sopran, Omar Daniel - klaver, Liina Teose - klaver

$7.00/$5.00 Piletid saadaval liikmetelt või kohapealt

'estonia'

Punane Rist süüdistab sõjavangide hukkamises

Punase Risti rahvusvaheline komitee on süüdistanud nii Iraani kui ka Iraaki rahvusvaheliste kokkulepete vastases sõjavangide hukkamises. Punase Risti teadete kohaselt kumbki Pärsia lahe sõdiv pool on pannud toime massihukkamisi, kus suuri vangide üksusi on korrapäraselt hukatud. Kuigi Punane Rist süüdistas mõlemaid maid, olevat mõeldud sellejuures siiski peamiselt Iraani, kes on teatanud, et nad kolmeaastases sõjas on võtnud 50.000 vangi. Iraagis on 30.000 vastase sõdurit vangina.

Rahudemonstratsioon Ungaris

BUDAPEST — Üks mitteametlik rahugrupp marssis esimest korda läbi Budapesti, kandes loosungeid ja lööklauseid, mis olid suunatud nii Moskva kui ka Washingtoni tuumarelvastumise vastu. Umbes 450 demonstreerijat ühinesid 10000 noorega, kes võtsid osa ametlikust demonstratsioonist, mille korraldajaks oli Rahvuslik Rahunõukogu ja Budapesti noorkommunistide organisatsioon.

Dr. Mardi Valgemäe refereerib:

Pilkav Klio: John Reed Eestis

Kolmapäeval, 1. juunil 1983 kell 7.30 õ.
Tartu College'is

Eesti Kirjanduse Sõbrad

Eesti Abistamiskomitee Kanadas

Reedel, 27. mail, kell 8 õhtul, Eesti Maja suures saalis, 958 Broadview Ave.

SOLISTIDE KEVAD-KONTSERT

Avo Kittask *Irene Loosberg* *Asta Ballstadt*
Õnne Laikve *Monica Zerbe* *Lydia Vohu*
Jaak Liivoja *Kristine Pogyo* *Phillip Morehead*

MISS TALLINN VALIMINE 29. mail kell 5 p.l. Eesti Majas

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $48.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $58.—, poolaastas $31.— ja veerandaastas $16.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

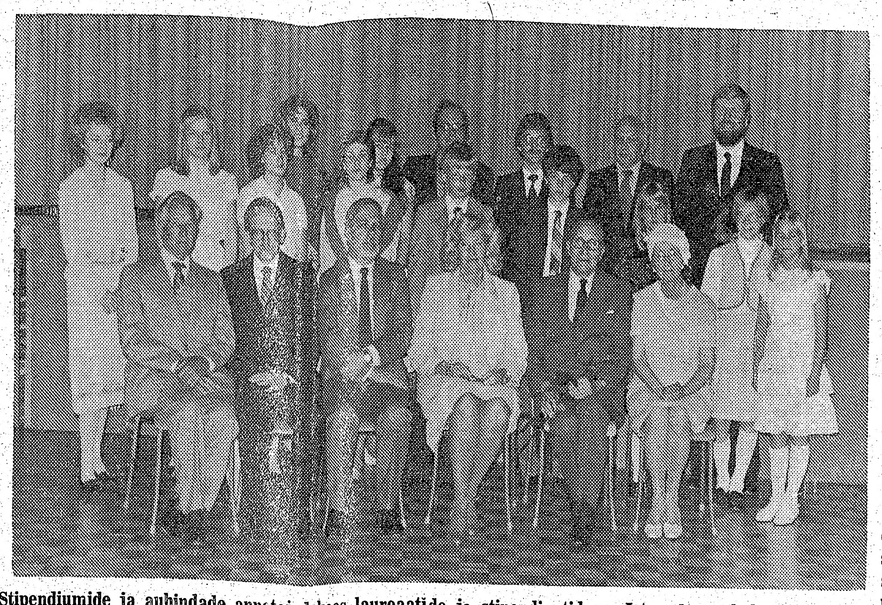

Stipendiumide ja auhindade annetajad koos laureaatide ja stipendiaatidega. Istuvad vasakult eesti noorte suurim toetaja Aleksander Haavaniit, Peetri koguduse nõukogu esimees Andres Tork, EKK Kultuurifondi esimees prof. Jaan Timusk, EKK president Stella Kerson, laureaat Edgar Kink, Kaarel Eerme lesk Hilda Eerme, kes on jätkanud oma abikaasa traditsiooni eesti kirjanduse auhindamisel; seisavad vasakult Desiree Medri, Kristina Saarkoppel, Linda Norheim, Monica Zerbe, Pia Metsala, Ingrid Saarkoppal, Harri Mürk, Ricky Hiir, Viljar Puu, Gregory Klein, Emil Eerme, Ingrid Laar, Charles Kipper, Marja Leena Roos ja Kristi Rand.
Foto: Vaba Eestlane

Kommentaar

Eestlus lekib

Lekkimise sõna ei käi tegelikult vaimsete asjade kohta. Kui anum lekib, siis voolab sealt vedelik välja — õhk tuleb asemele. Kui laev lekib, siis voolab vesi laeva sisse. Puulaev jääb n.n. „vesilasti", sest puu seisab vee peal ka siis, kui see pole laevaks ehitatud. Raudlaev vajub põhja. Loodus ei salli tühja ruumi. Kui õhk voolab välja, siis tuleb vesi asemele või vastupidi.

Kui eesti keel, kultuur, traditsioonid, rahvuslik uhkus ja mis-iganes-veel inimesest välja voolavad, siis ei muutu see inimene metslaseks ega ka „tühjaks". Samad tunded ja nähtused voolavad temale sisse mõne teise rahvuse, kultuurisegu või koguni kosmopolitismi näol. Kuna vaimseid asju ei saa toobiga mõõta, siis võib see sissevool olla tublisti suurem, kui oli väljavoolanud kogus. Või ka vastupidi, nagu see sageli on. Lekkimise väljandus seega õigustab end.

Kui lekkimine toimub paljude inimeste juures, keda ühiskond peab või tahab pidada oma osaks, siis põhjustab see ühiskondlikke muudatusi. Organisatsioonid lähevad eesti keelelt üle mõnele teisele keelele, usukuulutus muutub võõrkeelseks ja perioodika: ajalehed ja ajakirjad esitavad eesti ainestikku või eestlastele määratud informatsiooni mitte-eesti keeles. Vaimne lekkimine on omane kõikidele immigratsioonidele ja neutraalsem sõna selle kohta on ümberrahvustumine. Me võime aga ka ütelda, et selle või teise immigrantide grupi rahvuslik laev valgus vett täis ja läks põhja või et rahvusliku kultuuri hapu kali jooksis viimaks ometi astjast välja.

Meie, eestlased, oleme ülemaailmselt praegu sellises positsioonis. Kodumaal toimub surveline venestamine, mida me hirmsasti pahaks pannes ise täiendame võõrsil ümber rahvustudes. Kui kaugel see protsess meil tegelikult on, seda me suulises osas mõõta ei saa. Sõna tuleb ja kustub, jääb ainult mulje, et seal-või-seal kõnelesid koolilapsed omavahel inglise keelt või et eesti keeles kuulutatud üritusele paluti kaasa tuua võõraid, et eesti keelest loobumine oleks õigustatud.

Sõna kustub, aga kiri jääb. Kiri on dokument. Toimetuse laual on terve virn dokumente vabas maailma ilmuvate eesti ajalehtede näol, milles üks veerg kuni üks lehekülg on ilmumise maa keeles. See on uus tendents — algus kümnekonna aasta eest ja levineb üha enam. Ja see püstitab küsimuse — millisel kaalutlusel või põhjusel niisugune asi toimub. Eesti ajalehed, mis asutati keele säilitamiseks ja rahvusgrupi koos hoidmiseks, töötavad nüüd oma tekkimise põhimõtte vastu? Või on see kompromiss jõuga, mille vastu ei suudeta võitlustp idada?

Kanada eesti ajalehed on võõrkeele veergudest ja lehekülgedest seni suutnud puhtaks jäädа. Uhkustades võib sellest välja lugeda, et Kanada on siiski veel tugevaim eesti rahvuslik kants — kui see koguni pole lühinägelik juhmus ja tuleviku ebaõige hindamine. Nii või teisiti, me oleme siiski õigustatud seda rahvuslikku pattu kommenteerima, kuna hetkel oleme sellest vabad.

Võõrkeelsel eesti ajakirjandusel on kaks põhjust. Kaovad inimesed, kes oleksid suutelised eesti ajalehes kirjutama ja lehte toimetama. Kaovad lugejad, kes vajavad informatsiooni eesti keeles. See on asja ideoloogiline pool. Majanduslik pool on soov ajalehe ilmumist jatkata, arvates et keele muudatus annab selleks õigustuse. Mootori-ajastu algas ju ka nii, et vankrile monteeriti külge mootor, mis tegi hobuse töö. Nüüd on mootor-vankrist saanud uus ja täiesti erinev riist.

Lekkimise puhul on oluline, et laevnik õigeaegselt märkab vett laeva põhjas ja midagi selle vastu ette võtab. Või et kalja-astja peremees märkab loiku põrandal. Mulje on, et me oma rahvusliku taaritünni eest küllaldast hoolt ei pea. Pühime ainult häbelikult loigu põrandalt ja ajame seda kassi süüks. Kõik on kõige paremas korras?

Kas me loodame, et eesti rahvuslik laev jääb vesilastis ujuma?

HJ

Väikse mehe suured probleemid

Venemaa eestlane Karl Vaino on kahtlemata Tallinnas ja nõndanimetatud „Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis" omamoodi suur mees, kuid Moskva vaatevinklist vaadatuna ei ole ta keegi muu kui väike käskudetäitja allohvitser, kellele on antud Eestimaa Kommunistliku Partei esimese sekretäri tiitel. Selle osa täitmine ei ole kerge ülesanne, kuna Karl Vaino peab nii öösel kui ka päeval silmad lahti hoidma ning hoolikalt kuulama ja vaatama mida Moskva härrad soovivad ja kas eesti rahvas on kõik kolonisaatorite käsud ja korraldused täpipealt täitnud ning ettekirjutatud põllumajandussaaduste normid ära andnud.

Kuid Karl Vaino ülesandeks ei ole eesti rahva juures mitte ainult sidruni väljapigistaja osa mängida, vaid ta peab olema ka „vabariigi" elanikkonna vaimne juht ja kommunistlik ideoloog, kes valvab selle järele, et okupeeritud maa-alal ei tekiks rahva hulgas Moskva liimilt kõrvale kalduvaid väärarvamisi, nõudmisi ja soove, mis võõrutavad inimesi sotsialistlikust mõtlemisviisist ning juurutavad kodanlismatsionalistlikku ideoloogiat.

Partei peasekretär võitleb oma kõnedes kõigi nende kodanlise aja pärandite vastu ja tema sulest ilmub sageli ka hurjutavaid ja manitsevaid artikleid Eestis ilmuvates kommunistlikes publikatsioonides. Kuid näib, et sellest kõigest ei piisa Kremlis valitsevatele meestele unerahu kindlustamiseks — Vaino peab oma truualamlikkust, valveolekut ja võitlusvaimu näitama ka venekeelsetes väljaannetes, mis on Vaino ülemustele kättesaadavamad ja arusaadavamad kui eestikeelsed ajalehed ja ajakirjad. Ning nii võimegi N. Liidus ilmuvast N. Liidu kommunistliku partei ideoloogilisest ajakirjast „Kommunist" nr. 4, käesoleva aasta märtsikuu numbrist leida K. Vaino Eesti olukorda käsitava artikli. Peasekretär on näinud oma artikli kirjutamisega kurja vaeva, kuna see hõlmab ligemale 10 pikka lehekülge ja käsitleb kõiki neid pahandusi, muresid ja õigelt teelt kõrvale libisemisi, mis parteile ja selle ülemustele peavalu on valmistanud.

Vaino kurdab eriti murelikult, et Eesti geograafiline lähedus läänemaailmale toob kaasa „ideoloogilisi probleeme", kuna eesti rahvas on telefonikõnede, kirjade ja välismaalt saabuvate sugulaste külastuste kaudu tihedas kontaktis läänemaailmaga. Nende kontaktide tulemusena olevat Eestis esinenud möödunud talvel „tõsiseid probleeme", kaasaarvatud „räpased streigiässitused" Poola Solidaarsuse eeskujul. Arvestades kommunistide tavalist salapäratsemist ja ebameeldivate tõsiasjade varjamist, tundub selline avameelsus — ehkki edasi antud hurjutamise sildi all — senisest rutiinist kõrvale kaldumisena, kuid nähtavasti peeti kõrgemal pool vajalikuks Eestis toimunud sündmused teistele „vabariikidele" hoiatuseks avalikult häbiposti naelutada.

Vaino artiklist selgub mõndagi Eestis toimunud sündmustest, mis seni oli läänemaailmas teadmata. Peasekretär väidab, et streigiässitused, millede allikaks olevat olnud nõukogude süsteemi ideoloogilised vaenlased välismaal, olid kulmineerunud möödunud detsembris. Aktsioon oli alguse saanud Tallinna elanikele saadetud ässituskirjadest, mis olid kandnud pealkirja: „Loe ja anna edasi". Kogu aktsioon oli aga täielikult nurja läinud. Vaino peab vajalikuks anda sellele nurjumisele ka omapoolse põhjenduse: eesti töölised olevat läbi näinud selle provokatsiooni „räpase iseloomu".

Kirjutisest selgub, et okupantide ja kolonisaatorite suuremaks mureks on Eestis valitsev rahvuslik vaim, mida venelased ei ole suutnud vaatamata oma küüditamise ja hävitamise operatsioonidega rahva meelest ja mõttest välja radeerida. Seda rahvuslikku meelsust on ka Vaino sunnitud tunnistama ehkki ta teeb seda ehtsas bolshevistlikus stiilis, halisedes, et Eestis leidub veel inimesi, kes on vormitud „pursuilikust vabariigist" ning selle tagajärjel mõjutatud kodanlikust ideoloogiast. Peasekretäri arvates on Eestis elava eestlaskonna mõjutamisel ja kõrvalteedele juhtimisel suur süü välismaale põgenenud vabrikantidel, ärimeestel, suurpõllumeestel ja Hitleri lakeidel.

Näib, et Vaino ja tema parteikaaslased on eriti mures noorsoo hoiaku pärast, kuna „vaenuline propaganda" olevat eeskätt suunatud noorematele generatsioonidele, kellele tahetakse valedega jätta muljet, et Eestis toimuvat praegu suur assimilatsiooni protsess ja ühe rahvuse allutamine teisele. Vaino tabab siin naela pea pihta ja toob kaudselt ja teiste sõnadega esile praegu Eestis käimas oleva venestamise ja koloniseerimise poliitika, mis valmistab nii Eestis kui Väli-Eestis elavatele eestlastele suurimat muret ning on juba aastaid olnud masendavaks ja rusuvaks probleemiks.

Kuidas sellise „vaenuliku antisovjetliku tegevuse" vastu Eestis võidelda, seda Vaino lähemalt ei selgita ja nähtavasti ei saagi avalikult selgitada, kuna need aktsioonid käivad KGB kaudu ja nendeks sammudeks annab vastavad juhised praegune Kremli võimutegelane Juri Andropov, kes oli varem teatavasti KGB kõikvõimas juht. Vaino poeb vastuabinõude kasutamisele võtmisel partei suitsukatte varju ning manitseb partei ideoloogilise võitluse rindel suuremale aktiivsusele. Ta nõuab suuremat partei valvsust käitistes, koolides ja isegi ametiasutustes ning kommunistidelt rahva kasvatamist patrioottilises rahvusvahelises vaimus.

Karl Vaino kirjutisest võib järeldada, et Eestis on olnud tõsiseid vahejuhtumeid ja probleeme, mis ei ole häirinud mitte ainult Tallinnas asuvaid parteimehi vaid on jõudnud otsaga ka Moskvasse. Nende probleemide lahendamiseks on kindlasti kasutamisele võetud uusi survevahendeid, milledest avalikult ei räägita. Vaino häda seisab selles, et ta on toodud Moskva survepoliitikat ajama sellesse piirkonda, kus rahvas on elanud vabaduses ja nautinud iseseisvust, mida Venemaal ei tunta. Need vabaduse ideed elavad rahva südames edasi ning neid ei suuda Vaino taolised mehed ja tema ülemused maha suruda ka kõige drastilisemate vahenditega ja hävitusoperatsioonidega, mida on Eestis teostatud viimase neljakümnekahe aasta jooksul. Rumalate ja inimloomu vastaste ideedega, valedega ega võltsimistega ei saa intelligentset rahvast petta. Seda on võimalik teha ainult Venemaal ja teistes mahajäänud maades, kus Vaino ülemused ja nende eelkäijad on loonud maailma ajaloo ühe kõige suurema inimkonna kurnamise süsteemi, mida hoitakse püsti püssitääkide abil.

K. A.

Rootsi kirjanik kirjutab:

Salamikrofonid usklike seintes

Rootsi kirjanik Per Olof Enquist, Põhjala kirjandusauhinna laureaat baltlaste väljaandmist kujutava romaaniga „Leegionärid" ja poliitiliselt tuntud radikaalse vasakpoolsena, oli oma uuel külastusel Baltikumi olude halvenemisest vapustatud, nagu ilmnes tema esimesest rapordist. Kirjanik jätkas suurleht Expresseni veergudel oma Balti artiklisarja, mis ilmus kokku neljas osas, käsitledes mitmeid kohtumisi lätlastega Riias ja eestlastega Tallinnas.

Kogenud kohalike inimeste suure ettevaatusega, on ta ka ise muutunud ettevaatlikuks, aimates tundmatuid silmi ennast jälgimas ja nähtamatuid kõrvu pealt kuulamas.

Per Olof Enquist jutustab kõigepealt kohtamisest usklikega. Ta oli arvanud,

et kohatav abielupaar on sotsiaaldemokraadid ja teisitimõtlejad, kuna neil pidi olema võimudega probleeme.

Kui ta siis korteris, mille ta klassifitseerib viletsaks pugerikuks Riia ühes vanas majas, on nendega silm-silma vastu, siis selgitab mees eksituse, üteldes kirjanikule selgitavalt:

„Meie oleme täiesti apoliitilised. Ent me kuulame Piibli sõna ning käime kitsast teed — Kristus, meie Lunastaja, on meie abistaja hädas ja meie ainuke juhttäht..." Ja naine ta kõrval lisab: „Seda on meil kombeks rõhutada ka miilitsale, kui meid üle kuultakse. Seda ütlesin ka eile, kui mind kolm tundi üle kuulati. Mõned vaikivad oma usust, meie aga ei taha vaikida!"

KGB-st ja miilitsast vaenatud abielupaari olukorra kohta jutustab Per Olov Enquist:

Kuus aastat tagasi sai mees sule sappa oma senisest akadeemilisest töökohast õpetajana. Nüüd roogib ta lund ja värvib planku. Naine töötab haiglas.

Nemad elavad, neli inimest, kahes toas keedunurgaga, võibolla kolmkümmend ruutmeetrit, ilma veevärgita, keeduplaat;

nende ainuke hullus ja omalaadsus ja see mis eraldab nemad kõikidest teistest selles suures, võimsas Nõukogude Liidus, mis ju lubab inimestel usuharjutamise ja kirikuskäimise, on see, et nemad on baptistid, et nemad keelduvad ennast registreerimast ning et nende usus on üks väga väike põhimõttelise sõnakuulmatuse komponent.

Nende südametes on üks väike punkt, mille nimeks on vastupanu, ning seda nemad ei peida

ja sellepärast kuulatakse nende korterit pealt ja sellepärast tuli KGB viimati 1. veebruaril ja teostas läbiotsimise

ja nuuskis korteri läbi ja sellepärast jätkuvad tagakiusamised ja piinamised.

„Kuid meie oleme õnnelikud ja rõõmsad oma usus", ütleb naine valjult, „väga õnnelikud."

Ma arvan esiteks, et ta tõstab oma häält, et Jumal teda kuuleks, kuid saan siis aru, et ta tahab,

et pealtkuulamismikrofonid teda selgelt kuuleksid,

kommenteerib kirjanik, kes edasi konstateerib, et need põleva usuga inimesed on valmis ükskõik millistele kannatustele oma usu pärast. Enquist ütleb: „Nad ütlevad, et nad ei taha olla vaid nimeliselt kristlased ja istuda vaikselt kirikutes — nad tahavad oma usku tunnistada, rääkida inimestega usust..."

Rootsi kirjanik on hämmastanud, kui ta usklikud jutukaaslased usuvad, et nende jutuajamist kuulatakse pealt. Ta kirjutab:

Ma ei tea, mida ma peaksin uskuma. Kas tõesti tasuks ennast lõpida mikrofone sellesse väikesesse rotiauku? Baptiste pole ju Riias palju, ainult paarkümmend, kuidas saavad nad olla hädaohtlikud? Probleem, mis paistab olevat nõukogude võimudele printsipiaalse tähtsusega, on see,

et see käputäis puruvaeseid, poliitikast mittehuvitatuid, küll aga soojalt uskuvaid inimesi, vaatamata oma isoleeritusele ja tähtsusetusele esindavad vastupanu põhimõtet,

integriteeti, hädaohutut väikest usklikku kanalit, mis äkki võiks täituda poliitilisest vastupanust, nüüd üks aasta pärast Poolat.

Mitte nende armastus Jeesuse Kristuse vastu pole hädaohtlik. Hädaohtlik on nende hoiak. Põhimõte.

Meie räägime väga pikalt, ma pean tunnistama, et mul on lõpuks raske varjata oma vapustust.

Ta olnuks peaaegu valmis koos usklikega nende ettepanekul langema põlvili, et koos palvetada. Olles järgnevalt vaadanud nende korterit, ubrikut, nagu ta nimetab, justades,

et jooksev külm vesi on koridoris ja kaks tualetti, mida tuleb jagada viie perekonnaga samas koridoris, kes ei olegi usklikud vaid tavalised töölised, kes peavad elama samas viletsuses.

Kirjanik reflekteerib: „Äkki heliseb mu kõrvus sõna katakomb. See on ju katakomb. Kuid see pole võibolla päris õige: katakombid olid varjupaik. Ja katakombe ei kuulatud salamikrofonidega seintes".

Per Olov Enquist sai usklike kartusele, et neid kuulatakse, 24 tundi hiljem kinnituse talle saabuvas telefonikõnes hotelli. Ta kirjeldab: „Mees telefonis, kes end korrektselt tutvustab julgeolekuteenistusena, teatab, et minu kontakt baptisti perekonnaga on registreeritud ja et see kontakt polnud sobiv. Öeldi, et ma muidugi võin talitada nagu tahan, kuid julgeolekuvõimud soovitavad mul loobuda rohkematest kontaktidest."

Selle peale mõtiskleb kirjanik nii:

Nagu liivaterakesed kõrbes on need inimesed, nii vähesed, nii tähtsusetud, nii mõttetud, et neid taga kiusata ja pealt kuulata. Nii tarbetu kõik. Kuid see liivaterake väljendab midagi muud ja tähtsamat: vastupanu mõistet. Ning nii vajub see väike liivaterake läbi ajaloo ja ideoloogiate kosmose, vajub sisse sellesse tohutusse, puhkavasse organismi, mille nimi on Nõukogude kord...

Ja seal ta on, nagu hõõruv väike valutav punkt, mis meenutab hiiglasele, et vastupanu on võimalik. (EPL/K/T).

Soltzhenitsõn ütles:

Religiooni tagasiminek viletsuseks

LONDON — Eksiili saadetud N. Liidu kirjanik Alexander Solzhenitsõn märkis religiooni tagasiminekut nii Idas kui Läänes, öeldes et see on 20. sajandi katastroofiks, et inimesed on unustanud Jumala.

Kirjanik, kes on saavutanud maailmakuulsuse oma N. Liidu elu kirjeldavate teoste eest, pidas loengu Londoni ajaloolises Guildhall'is pärast Templeton usulise arengu auhinna västuvõtmist, mille üleandjaks oli prints Philip Buckingham palees.

Auhinna rajas 11 aastat tagasi John Templeton, ameerika presbüteerian

ja on religioosne auhind, mis on sama suur kui Nobeli auhind $175.000.

Inimesed on unustanud Jumala, ütles Solzhenitsõn, kes praegu elab Vermountis, USA-s. Inimeste südametunnistuse puudumine on kaotanud jumalikud haarded ja on otsustavaks faktoriks kõigis suuremais kuritegudes sel sajandil.

Nõukogude Liidu bloki riikides religiooni vihkamine on kommunismi edutavaks jõuks, ütles Solzhenitsõn ja Lääs on kaotamas,

kuna elu mõte on kitsendatud ainult õnne tagaajamiseks.

Lääs on pannud oma usu „saatanliku tuumarelvade vihmavarju alla". Tõeliselt oleneb rahu kaitsmine peamiselt tugevaist südameist ja usaldusväärseist inimestest.

Shahhi varandused lähevad tagasi Iraanile

NIKOSIA — Iraan on saanud tagasi miljonite dollarite ulatuses varandusi, mida omas kunagine shahhi perekond, kaasaarvatud Rolls-Royce'd, villa Saint Moritzas, hobustekasvatus Inglismaal ja muid kinnisvarasid. Iraani uudisteagentuur ütles, et Iraan oli edukas oma kohtuprotsessidel shahhi perekonna vastu USA-s ja Euroopas.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

28. ja 29. mail
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

4. ja 5. juunil
dr. T. Sauks, tel. 461-0912

Sõnum Lenini silmal

Ühes Tallinna algkoolis leidis õpetaja Lenini kuju silma peale kleebituna 9—10-aastaste laste klassis ruudulise paberilipaka (6 x 5 ruutu). Õige pisikese käekirjaga oli lipakale joonistatud Tallinna torne ning pisike sini-must-valge lipp. All oli lugeda:

ELAGU KÕIK ME ARMSAD AASAD, ELAGU KOGU MEIE EESTIMAA (oma iseseisev riik)!
MEIE KOOLI ÕPILASED

Oleks õpetaja teinud nagu kord ja kohus, oleks ta pidanud muidugi kohe teatama kooli direktorile ja edasi julgeoleku organitele, et niisugune riigivastane tegu on korda saadetud. Süüdlasi oleks pidanud kohe otsima ja rängalt karistama.

Vaipade ja mööbli keemiline puhastus
„Stainguard" hinna sees
Söögituba, elutuba ja koridor
$59.95
Pensionäride kortereile hinnaalandus. Samuti akende pesemine.
Peeter Valing
Tel. 690-4961

Emadepäev Fort Lauderdale'is

8. mail toimus Fort Lauderdales L.F. Eestlaste Koondise korraldusel emadepäeva tähistamine. Sellelgi korral oli emade austamine toonud kokku rahvuskaaslasi Miamist kuni West Palm Beachini. On alati heameel näha nii noori kui ka vanu, kelle rinnus tuksub eesti süda; kauguste ületamist ei peeta raskeks ega kulukaks.

Eeskavalise osa avas koondise esimees Harald Hinno. Eeskava oli peamiselt noorte käes: Veronika Riisma mängis neli pala klaveril, Riki Riisma kandis ette ilusa luuletuse emade austamiseks. Angelika Vimp deklameeris oma ema, Aime, akordionisaatel südamlikud salmid emadele.

Täiskasvanute osas esines sopran Anadie Allik kahe emadepäevakohase lauluga: Ray Evansi „Ei meie ette tea" ja rahvaviisi „Päästuke", klaveril saatis Erich Allik. Ühislauluna lauldi püsti seistes „Ema süda" Veleida Totsase klaveri saatel.

Järgnes rikkalik kohvilaud, mille eest olid hoolitsenud koondise liikmed Meta Lembitu juhtimisel. Koosviibimine oli olnud südamlik ja üksmeelne emade austamine, aga see sündmus täitis ka tähtsat osa eesti keele, eesti meele ja rahvustunde säilitamisel. .. ..

On vast huvitav märkida, et ainult kümme aastat tagasi ei oleks Fort Lauderdales eestlaste vähesuse tõttu kõnealla tulnud emadepäeva, võidupüha ja muude suviste tähtpäevade pühitsemine. Alaline rahvuskaaslaste ümberasumine Floridasse on loonud olukorra, kus koondise juhatus on sunnitud kogu aeg suuremaid ruume otsima. Ei taheta ruumide puudumise või väiksuse tõttu esilekutsuda olukorda, kus vanusepuhkusele tulnud rahvuskaaslastel ei ole kuhugi minna ja emakeelset meelelahutust leida.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Stseen P. Abrahami „Havai liilest" hiljutisel Eesti Rahvusteatri operettide õhtul. Pildil vasakult Elna Libe, Valve Tali ja armastust avaldav Harri Mürk. Foto: Vaba Eestlane

Päike paistab Seedriorul

Lavastaja Lydia Vohu-Viksten tutvustab Seedrioru Suvihari '83 teatrilavastust

Päevad lähevad kiiresti Suviharja poole; poolteist kuud on veel Ontario eestlaste igasuvise suurima vabas looduses teostuva sündmuseni: Seedrioru suveharja pidustuseni. Juba on ilmunud kuulutus, kus antakse külalistele esimene kutse.

Seedrioru on nimetatud eestlaste Stratfordiks tema teatri-alase tegevuse ja traditsioonide tõttu. Aastate jooksul on olnud palju meeldejäävaid lavastusi tähistaeva all keskkuviste niitude keskel. Ka seekord on kavas õhtune teatrilavastus ja lavastajaks on Eesti Rahvusteatri näitleja Lydia Vohu-Viksten.

MIDA TOOB TA LAVALE EELOLEVAL SEEDRIORU SUVEHARJAPEOL?

Lavastaja Lydia Vohu vastab, et ta toob Seedriorule päikesepaistet. Ta toob seda ungarlase Lajos Zilahy lõbusa komöödiaga „Päike paistab". Zilhay (1891—1974) on ungari kirjanik ja näitekirjanik, kes sattus vastuollu mõlema okupatsioonivõimuga ja on olnud selletõttu ka pagulane, olles praegu kustutatud ungari kultuuriloost.

Näidendi tegevus toimub pärast I maailmasõda ungari külas. See oli murranguline ajajärk ungari elus oma teravate klassivahedega ja vaesusega. „Päike paistab" üks idee on armastus oma maalapi järele, kus paistaks päike. Sellest näidendis ei lahendata maailma probleeme.

Näidendit võib vaadata kui perioodikomöödiat, mis maalib värvirikka külaelu pildi nende inimeste vigade ja puudustega. Kuigi olukorrad ja ajad muutuvad, on inimeste iseloomud siiski põhiliselt muutumatud. Samuti on tunded tänapäeval samasugused, enese tähtsaks tegemine, isekus ja kõik need aspektid, mis on inimese iseloomus olnud ajatud.

KEDA ON RAKENDATUD MANGIJATENA?

Näidendi lavalise ulatuse laiendas Lydia Vohu vabaõhulavastuseks. Juurde on toodud koor ja ungari tantsijad. Nimelisi tegelasi on näidendis 18, lisaks veel külanoori ja tantsijaid.

Näidendis mängivad Oudi Kalm, Heino Halling, Edgar Kink, Leida Järvi, Erik Kastein, Harri Mürk, Valve Tali, Endla Komi, Raoul Edari, Linda Kukk, Aino Tera, Elna Libe, Jaan Kivisild, Tiina Suit, Harri Lillioja, Susan Suit ja Olaf Kopvillem; viimane on ka muusikajuhiks.

Lavakujundus on juba olemas, ehkki veel Seedriorule püstitamata. Kavandi maketi on teinud Elmar Vim, assistendiks on olnud Astra Karro. Ehitustöö teevad tavakohaselt ära Seedrioru mehed. Näidendis on mitmeid lavapilte, mis teevad lavalise kujunduse komplitseerituks.

Tantsijad on Kalev Estienne võimlejad. Lavakostüümid valmistavad Aino Tera ja Endla Komi.

KUIDAS ON ARENENUD ETTEVALMISTUSED?

Lavastaja ütleb, et proovidega alustati juba märtsi lõpul ja seni on kõik eeltööd jõudsalt arenenud. Viimasel kuul on proovid muidugi kohapeal Seedriorul, mis on tavaliselt olnud paaripäevased tööpäevad, kus kasutatakse nädalalõppu peaaegu vahetpidamata harjutusteks.

Seedriorul on vaheldumisi tantsuetenduste või kooride esinemisega alati olnud teatril tähelepandav osa, mis on jätnud meeldejäävaid elamusi, viimastel aastatel koguni saanud üha suurema tähenduse siinses eesti kultuurielus. Kontsertaktusega alatud suveharjapidustus saab nagu kaalukama osa õhtusel teatrinõlvakul arvuka osavõtjaskonna ees.

Lavastajana avaldab Lydia Vohu lootust, et komöödia toob päikesepaistet Seedriorule oma mõnususe ja muhedusega ning kujuneb meelelahutuslikuks teatrielamuseks.

Vajatakse andmeid eestlastest tsaari-Venemaa lennuväes

Inglise lennuajaloolase üleskutse eesti lennuveteranide panuse dokumenteerimiseks

Frank G. Dorber, sõjalise lennuasjanduse ajaloolane Inglismaal, kogudes materjale tsaari-Venemaa lennuüksuste tegevusest I maailmasõjas, palus New Yorgi Eesti Abi kaastööd ühenduse leidmiseks isikutega, kes teadlikud eesti lendureist neis üksusis. Ajaloouurija soovib kontakti ja kirjavahetust nii lennuveteranide enestega kui ka nende sugulastega ja tuttavatega, samuti kõigi isikutega ja organisatsioonidega, kellel andmeid eestlaste teenistusest lennuasjanduse pioneeridena I maailmasõjas. Kuna uurimistööd korraldaval aviatsiooni-organisatsioonil on kasutada mitmete võõrkeelte oskajate kaasabi, võib inglise keele asemel soovikorral kirjutada ka eesti, vene, saksa, rootsi, prantsuse või **mistahes muus keeles.**

Uurijat huvitab niihästi eestlastest lennupersonali isikulised andmed (nimed, auastmed, ülesanded, jne.) kui ka väljaõppe, lennuki tüüpide ja nii sõjalise kui ka mittesõjalise lennutegevuse informatsioon. Ta on huvitatud eriti ka pildimaterjalist, ja palub isikuid, kelle sugulus- või tutvuskonnas olnud I maailmasõja lennuväelasi, vaadata läbi vanu perekonnaalbumeid. Ka loodab ta kuulda lennuväljade ja lennuüksuste asukohtade lähedal elanud isikutest, kellel võib olla mälestusi tolleaegseist õhusõidukeist ja nende tüüpidest. Eriti huvitatud on ta ka lennukite fotodest, kaasa arvatud vaateid lennuõnnestustes, lahingulises tegevuses, või teisiti hukkunud ja purunenud lennukitest.

Üldküsimuste kõrval mainib F. G. Dorber eesti lenduritest Jaan Mahlapuud, kellest tal mõningaid andmeid, millele ta veel lisa otsib.

Mahlapuu olnud suur võitluslendur („a great airforce fighter pilot"), kelle arvel arvukaid lahingvõite, ja ta olnud ühel perioodil Eesti uhkus („the Pride of Estonia").

Mahlapuu olevat sündinud Valgas, Liiva tänaval, raudteetöölise kuuelapselises perekonnas. Alul lennanud ta Riias asuvas 12-ndas võitluslennukite eskadrillis, hiljem 23. eskadrillis. Ta hukkunud rahvuskangelasena („a hero of the nation") 20. juulil 1917, mil ta vana masin õhus lagunenud või purunenud. Autor otsib nüüd tema sugulasi või endisi kaasteenijaid ja tuttavaid. Veel 1960-ndatel aastatel elanud Jaani üks vend, Endrik, Tallinnas. Uurija otsib nüüd täiendavat informatsiooni veel Mahlapuu karjäärist 23. eskadrillis, ja detaile tema lennuki kohta.

Inglane kirjutab: „Eesti sõjaväelenduritest on väga vähe dokumentatsiooni. Väljaspool väheseid järelejäänuid on nad jäänud müsteeriumiks. See anonüümsus, tingitud nende loomupärasest tagasihoidlikusest, ähvardab nüüd saada saatuslikuks, sest selle generatsiooni elupäevad hakkavad lõpupoole jõudma. Kui nende kollektiivseid otseseid kogemusi ei dokumenteerita, enne kui nad kõik on lahkunud, siis on jällegi üks peatükk Eesti ajaloost igaveseks kaduma läinud, kaotades tulevaste põlvkondade jaoks oma väärika tähenduse."

Tuues ära selle inglise ajaloolase emotsionaalse üleskutse palume kõiki kaasmaalasi, kes saaks mõnesuguse kaasabiga tema projektile kasulik olla,

kirjutada kas Eesti Abile, aadressil Estonian Aid, Inc., P.O. Box 357, Cooper Station, New York, N.Y. 10276, USA, või otse uurijale enesele,

aadressil Frank G. Dorber, 154 Buxton Rd., High Lane, Nr. Stockport, Cheshire SK6 8EA, England.

● Jutlustaja Ilmar Kaevats esines laup., 25. sept. kõnega inglise keeles „Full Gospel Business Men's Fellowship Int'l" Brooklyni osakonnas, välissõdade veteranide majas. Ta kõne teemaks oli kuidas ta põgenes II maailmasõja päevil USA-sse ja kuidas ta leidis tee oma Päästja juurde.

● Noor eesti rahvusest ajakirjanik Lena Poolma, kes teostas reportaazhireisi Afganistani geriljade juurde, oli Göteborgi eesti organisatsioonide külaliseks, kus ta kõneles kohalikus Eesti Majas. Teisel päeval kordas ta sama loengut sealseile pensionäridele. Mõlemate poolt sai ta tasuks kinnised ümbrikud.

GM
RK
REIN KOPPEL
CHEVROLET • OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Montreali uudiseid

Noorte kevadpidu Montrealis

Montreali noored: skaudid, gaidid ja täienduskooli õpilased koos „Kuppari" rahvatantsugrupiga korraldasid 16. aprillil mitmesuguse eeskavaga noorte-kevadpeo Montrealis hästi tuntud Taani kiriku saalis.

Ajaliselt võis pidu nimetada kevadpeoks, kuid ilmastikult mitte, sest enne algust algas tugev lumesadu ja tuul. Peolistel oli tunne, et saalis ootab neid hoopis jõulupuu, aga mitte kevadlilled. Peosaali sisenedes see tunne muidugi muutus. Peo kava oli jaotatud kaheks. Vaheajal serveeriti kohvi ja müüdi loteriipileteid. Peoks olid rakendatud kõik siinsed aktiivsed eesti noored, lisaks veel õekesed Tina ja Ingrid Sirgo'd USA-st, Vermontist, kes õpivad Montreali eesti täienduskoolis.

Kava esimesel poolel oli skautlikke ja kunstilisi palasid, viiulisoolo Kaarin Taelt ja tants õdedelt Sirgodelt moodustasid kandvama osa.

Teisel poolel esitati Karl Vaikla näidendist üksikuid pilte, nime all „Kevade tulek". Esinejaiks olid kõik olemasolevad kohapealsed noored; seal oli kuldnokki ja lõokesi, keda lähenev kevade oli kohale toonud ja konni, kes ärganud talveunest.

Laval oli väikene kemplemine lauluoskuses, sest linnud ei pidanud konnade krooksumist millekski.

Tekkis lauluvõistlus, kus mõlemad pooled tulid oma osadega suurepäraselt toime. Pärast näidendit luges Toomas Puhvel mõningaid rahvanalju ja pikema muusikapalaga klaveril esines Ingrid Sirgo.

Lõpupunkti õhtule pani Montreali rahvatantsurühm „Kuppari" K. Sunne juhatusel. Lõppsõna ütles prof. M. Puhvel, kes tänas esinejaid, korraldajaid ja muidugi ka publikult, keda halvale ilmale vaatamata oli keskmisel arvul kohale tulnud. Publik hindas noorte esinemisi heatahtlike aplausidega. .....

H.H.

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$48.—	$58.—
Poolaastas	$26.—	$31.—
Veerandaastas	$14.—	$16.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$52.—	+ $39.—	$44.—
poolaastas	$28.—	+ $19.50	$22.—
veerandaastas	$15.—	+ $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $52.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50
Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"
Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

RASKE KANNATUSE JÄRELE LAHKUS MINU ARMAS ABIKAASA

ARKAADI ROSIN

Sündinud 10. septembril 1914 Mustjalas
Surnud 19. mail 1983 Torontos

Igavene mälestus!

Leinab sügavas kurbuses
VALVE

Kirstupanek Murray E. Newbigging matusemajas, 733 Mt. Pleasant Rd. esmaspäeval, 23. mail kell 7.30 õhtul. Ärasaatmine samast 24. mail kell 10 hommikul.

ARMAST ONU JA SUGULAST

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad sügavas leinas

LIIA ja JAAN
LEA ja KALJU
ENE, JÜRI ja MICHAEL

Mälestus Sinust ei kustu!

VAIKSELT UINUS MEIE UNUSTAMATA ARMAS EMA, VANAEMA, VANA-VANAEMA JA AMM

MIINA KÜLM

neiuna KRIMMING

sündinud 1. augustil 1896 Lihulas
surnud 21. mail 1983 Torontos

Mälestavad sügavas leinas

tütar LINDA abikaasaga
tütretütred REA ja KAIDA perekonnaga
ÕDE ja SUGULASED Eestis

LAHKUNUD ARMAST TÄDIPOEGA JA KODUKÜLA NAABRIT

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad leinas

U. KIRS abikaasaga
LOODUSED peredega
R. PINK perega
H. ARRO abikaasaga
J. LUUD abikaasaga
R. LUUD perega
Õ. SUTT lastega
H. JAUN

Südamlik kaastunne abikaasa VALVELE

MÄLESTAME LEINAS HEAD SÕPRA

JAKOB REMMELG'at

sündinud 14. aprillil 1898 Sadala vallas, Tartumaal
surnud 21. mail 1983 Masseys, Ontarios

Puhka rahus!

ASTA ja ALEKS KASEMAA
ELLEN ja AUGUST LUHAÄÄR
AGNES ja HERMAN LAOS
HEINRICH OTTOKAR
MERILIN ja ENDEL OTTOKAR
ZINA OTTOKAR
MARTHA ja HAROLD PURRE

LEINAS MÄLESTAME ARMAST SÕPRA JA AVALDAME SÜDAMLIKKU KAASTUNNET VALVE'LE ABIKAASA

ARKAADI ROSIN'a

kaotuse puhul

NIINA WÄLLIK
MAGDA TASKA
VALJA TUUS
VEERA VILUMETS
MARTA TAMM
HELGI LÕUGAS
HELENA VILLARD
NIINA RAUDVERE
LINDA JÄRVALT
ja KOGUDUSE KÄSITÖÖRING

ARMAST SÕPRA

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad leinas

EMILIE, ARVO ja JAAN VOOGLAID

Murray E. Newbigging Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

KIRIKUD

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

383 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 29. mail kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb külalisena E. Kiil, ansambel „Gloria". Kell 6 õ. kõneleb külalisena A. Kaups, muusikalises osas V. Puu, H. Piil ja flöödid.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Immanueli kirik,
21 Swanwick Ave.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Evangeeliumi nädal 24.—29. maini. Külaliskõneleja pastor Märt Vähi Frederictonist N.B. Laulu ja muusikaga teenivad koguduse koor, ja lauluansamblid. Jumalateenistused leiavad aset järgnevalt: teisip., 24. maist kuni reede, 27. maini kell 7.30 õ. Laup., 28. mail kell 7 õ.

Pühapäeval, 29. mail kell 3 p.l. jumalateenistus koos ristimistalitusega leiab aset STONE CHURCH'is, 45 Davenport Rd. (Buss Eesti Kodust pool tundi enne jumalateenistuste algust. Pühapäeval kell 2.15 p.l.).

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128, kirikus 923-5172

Pühap., 29. mail kell 4 p.l. pühapäevane jumalateenistus. Teenib õpetaja Elmar Pähn.

Koguduse Naisringi käsitöö-osakonna kokkutulek teisip., 31. mail kell 11 hommikul.

Pühapäeval, 5. juunil kell 11 hommikul leerilaste õnnistamise jumalateenistus armulauaga. Solist prl. Evi Valge. Kell 1.30 p.l. inglise-keelne jumalateenistus.

Pühap., 12. juunil surnuaiapüha jumalateenistus Mt. Pleasant kalmistul kell 3 p.l., York kalmistul kell 5 p.l. Mängib Estonia Orkester.

Pühap., 19. juunil kell 11 homm. Usuteaduse Instituudi lõpp-jumalateenistus. Jutlustab piiskop Karl Raudsepp ja teenivad instituudi õppejõud ja õpilased.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kiriku kantseleis teisipäeviti 5—7 õ., neljapäeviti 2—8 ja pärast igat jumalateenistust.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2.
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 5. juunil kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS. Teenib Usuteadusliku Instituudi õpilane T. Tralla.

Koguduse õpetaja viibib Iisraelis 30. maist kuni 6. juunini. Asetäitja õpetaja U. Petersoo. Vaata Vana Andrese koguduse kõnetunnid.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kirikus 483-5847
Organist dr. Roman Toi

Pühap., 29. mail jumalateenistus Jõekäärul kell 12 päeval. Laulab Cantate Domino. Kui ollakse huvitatud bussi võtmisest, palutakse teatada õpetajale või koguduse kantseleisse.

5. juunil Usuteaduse Instituudi piiskoplik ava-jumalateenistus kell 11 homm. Jutlustab piiskop Karl Raudsepp, kaastegevad Usuteaduse Instituudi lektorid ja õpilased. Laulab noortekoor Lootus, juhatab Rosemarie Lindau.

Teisip., 24. mail noortekohvik kell 7.30. Usulise sisuga muusikaline õhtu. Kõik kutsutud. Järgmised piiblitunnid on 5. ja 12. juunil.

Pühapäeval, 12. juunil küüditatute mälestamise jumalateenistus kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino, juhatab Asta Ballstadt.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, kell 9.30 hommikul. Pühapäevakool.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6-ni, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeval 9.30—12.30 kirikus, neljap., 6—8 kirikus ja igal pühapäeval pärast jumalateenistust.
Instituudi lektorid ja õpilased.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühapäeval, 5. juunil kell 2 p.l. ülempreester E.V. Velleso 70. sünnipäeva tähistamise JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenivad koguduse vaimulikud, laulab lauluKoor G. Raagi juhatusel.

Jumalateenistusele järgneb koosviibimine Peetri kirikus saalis.

Igavene mälestus

Kaasaegset nõukogu- ja laulukooriliiget

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad leinas

TORONTO APOSTLIK-ÕIGEUSU KOGUDUS,
NÕUKOGU, LAULUKOOR,
JUHATUS ja VAIMULIKUD

Mälestavad sügavas leinas head sõpra

ARKAADI ROSIN'at

ELMAR WEBER perekonnaga
RAIVO ROOTS perekonnaga

Mälestame leinas head sõpra

ARKAADI ROSIN'at

ALEKS NAHKSEPP
MEELI ja EIK VAREP
ÕIE ja EVALD UIBOPUU

Unustamata armast sugulast ja sõpra

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad leinas

VLADIMIR ja ALEKSANDRA ROSIN
ANTONIINA ja EDGAR JOHANSON poegadega
JOHANNES ja KSENIA ROSIN poegadega
KSENIA UMALAS

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal)

221-1159

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

Kaasaegset juhatuseliiget

ARKAADI ROSIN'at

mälestab

SAARLASTE ÜHING TORONTOS

Head sõpra

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad

HANS, HELGA, TOOMAS
E. TAIMRE

Head sõpra

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad

MAIMU, LAINE, VALDEK

Armast onupoega

ARKAADI ROSIN'at

mälestab leinas

Puhka rahus! JULIA AIDAMETS abikaasaga

Armast

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad leinas

vend EUGEN
vennatütar ja ristilaps
INGA perekonnaga

Head naabrit

ARKAADI ROSIN'at

mälestavad

S. LÕHMUS perekonnaga
H. ELB perekonnaga

Igavesele mnele läinud kallist

MIINA KÜLM'a

mälestavad leinas

MATI
ANDU
ELLA

Puhka rahus!

Mälestame leinas lahkunud armast

MIINA KÜLM'a

Puhka rahus!

ELLEN ja KUSTA MERELAHT

Armast sõpra

Akilina Jaanvaldt'i

mälestavad leinas

Su üle Jumal valvaku! EMILY ja ALBERT PUNA

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

Leinateateid

Hudiksvallis, Rootsis, suri Aleksander Laugrand, sündinud Pärispeal.

Stokholmis suri 10. veebruaril EELK Rootsi praostkonna praost Elmar Töldsepp, sündinud 17. aprillil Avinurme vallas Tartumaal.

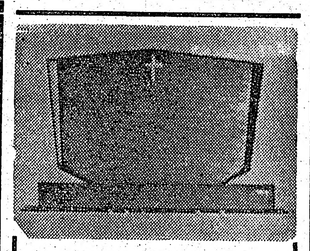

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

JOHANNES JÄRVALT, B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Eelistatud praktikaalad: Tulumaksud jt. riigimaksud.
Testamente, hooldusi ja päranditompe. Üldpraktika.
Õhtuti: (416) 757-9190. Päeviti (416) 485-3333

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, puutööd, torutööd (plumbing), kraanid, klosetid jm.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

MÜÜA

UDORAS talvekindel bungalow, suur krunt, garaash, ekstra krunt 100 x 190.

CHANDOS LAKE 3 magamistoaga suvila, 128 jalga järvekallast, paadisild kuuriga, saun.

L. S. Snelgrove
VERA LAIDER
Tel. 751-1711 ehk 839-7814

Lauljaid, deklamaatoreid ja saatjaid eeloleval solistide kontserdil, mis toimub reedel, 27. mail kell 8 õhtul Eesti Majas ja on pühendatud heliloojale Arvo Pärtile ja äsja lahkunud Peter Paul Lüdigu mälestuseks. Pildil vasakult Monica Zerbe, Lydia Vohu-Vikstem, Asta Ballstadt, Irene Loosberg ja Õnne Laikve.

SPORT

Kalevile pronksmedal

Kanada noorte võrkpalli meistrivõistlused

14. ja 15. mai nädalalõpul toimunud Kanada noorte võrkpalli meistrivõistlustel saavutas Kalevi meeskond kolmanda koha, saavutades pronksmedali. Teiseks tunnustuseks oli nii meeskonnale kui ka treeneritele, Tiit Rometile ja Carl Pahapillile, et meeskonna kapten Derek Pallandi valiti asjatundjate poolt esivõistluste valikmeeskonda nn. „all-star team'i".

Meistrivõistlustest võttis osa 12 meeskonda üle terve Kanada. Need olid jagatud kahte 6-meeskonnalisse gruppi, millistes mäng toimus nn. „round robin" alusel. Kalev oli paigutatud kokku möödunud aastase meistermeeskonnaga Manitobast. Et pääseda edasi kuuemeeskonnalisse veerand-finaali oli tarvilik vähemalt kolmas koht oma grupis saavutada.

ESIMESED VÕIDUD

Võistlused algasid Kalevile hästi kui astuti palliplatsile reede hommikul kell 9.00. Esimeseks vastaseks oli keskpärase ettevalmistusega Saskatchewani teine meeskond. Hoolimata meie poiste närvilisusest esimeses mängus — löödi seitse pallingut võrku ehk välja — saavutati võit siiski hõlpsasti 15:11 ja 15:6.

Kolm tundi hiljem asuti vastu Alberta teisele meeskonnale. Ka siin saavutati võit võrdlemisi kergesti, ainult 45 minuti jooksul — 15:12 ja 15:13. Olgugi, et albertalased olid parema ettevalmistusega kui esimene vastane Saskatchewan, tegid nad rohkesti vigu, eriti just rünnakul. Küllap nad võisid olla ka pisut ehmunud, nähes kui hõlpsasti Kalev „tuhastas" Saskatchewani.

KAOTUSED NOVA SCOTIALE JA QUEBECILE

Kolmandaks vastaseks oli Kalevile Nova Scotia koondusmeeskond — heade füüsiliste omadustega ja tugeva sportliku ettevalmistusega mängijad. Arvestuste põhjal oleks Kalev pidanud Nova Scotiat võitma, kuid seekord ei arenenud kõik nii kiiresti kuidas oli ette plaanitsetud. Nimelt tegi Kalev palju ründevigu: pall löödi tihti võrku, välja ja söödud jätsid palju soovida. Kaitsel aga oli sulustamine ebakindel, eriti just nurkades. On ammu teada, et kui asjad hakkavad selliselt halvasti minema kaasneb sellega tihti ka meeskonna koostöö lagunemine. Ja kahjuks juhtus see meie poistele — meie meeskond mutuus „üksikmängijate" grupiks ja lihtsalt andis ära kaks võidetavat mängu. Nova Scotia võitis üllatuslikult 17:15, 14:16 ja 15:10.

Õhtupoolikul mängiti neljas mäng, seekord Quebeci vastu. Traditsiooniliselt on prantslased tuntud nende hea tehnika, tubli füüsilise treeningu ning kiire, agressiivse mängu poolest. Ka kalevlaste vastased polnud erandid. Mängud, mis järgnesid, olid väga tasavägised, nauditavad ja andsid palju põnevust rohkele eestlastest koosnevale pealtvaatajaskonnale. Kalevi rünnak kujunes sujuvalt ja jõuliselt, samuti ka kaitsemäng. Kuid isegi hoolimata tublist publiku ergutusest ja poiste peaaegu meeleheitlikust tahtest võita — kaotus võis tähendada veerand-finaalist väljajäämist — tuli noortel siiski alla vanduda 17:15, 7:15 ja 13:15. Pettumus oli kõigil suur.

VEERAND-FINAALI MÄNG

Laupäeva hommikul toimus Kalevi tõeline tuleproov, kui astuti vastu möödunud — ja nagu hiljem selgus, ka selle aasta meistermeeskonnale Manitobast. Läänlased olid silmatorkavalt pikad, tugevad ja ühtlase kõrge tasemega mängijad. Kuid eestlased olid valmis ja üllatasid meistermeeskonda 15:10 esimeses mängus. Siis aga pääsesid mõjule Manitoba suuremad kogemused ning kaks järgmist mängu kaotati 9:15 ja 12:15. Et võideti esimene mäng Manitoba vastu oli ootamatu ja üllatuslik, mis tõstis meie noorte tuju ja enesekindlust. Kuid veelgi tähtsam oli see, et just selle ühe mängu võit andis Kalevile jätkuvalt punkte, tuues meeskonna kolmandale kohale oma grupis ja seega kindlustades koha veerand-finaalideks.

Treenerid Romet ja Pahapill olid äärmiselt rahul meie meeskonna esinemisega, sest nende lootused olid täidetud: saavutada kuues koht Kanadas. Aga Kalevi edu ei lõppenud veel siin! Mõni tund hiljem kohtuti veerand-finaalis B grupis teise koha saavutanud Saskatchewani esimese meeskonnaga. Rohkearvulise pealtvaatajate rõõmuks ja üllatuseks saadi üle esimese mängu kaotusest 11:15 ja kindlate „ränkade" surumistega, hea sulustamisega ning sujuva koostööga võideti järgmised kaks mängu 15:9 ja 15:8. Seega saavutati koht pool-finaaliks ja võimaluse medali võitmiseks.

MÄNG PRONKSMEDALILE

Pool-finaalis kohtuti taas Manitobaga. Mäng oli innukas ja väga tasavägine, sest mõlemad meeskonnad olid nüüd juba „lihvitud" ja tundsid teineteise tehnikat. Manitoba võitis kõrgetasemelise ja põneva mängu 15:12, 15:12 ja pääses sellega finaali Scarborough „Solars" vastu. Kahe poolfinaali kaotajad Kalev ja Alberta (esimene meeskond) pidid nüüd mängima pronksmedalile.

Medalimängudeks oli spordihalli kogunenud rohkesti pealtvaatajaid, eriti kaasmaalasi. Nende õhutamine ja ergutamine ja Kalevi mängijate teadmine, et medal on peaaegu käega katsutav, innustas poisse mängule, mida Kalev domineeris algusest lõpuni. Rünnak oli kiire ja täpne, pallingu vigu ei tehtud, söödud ja tõsted „istusid". See eelnev ja noorte intensiivne tase purustas läänlaste enesekindluse ja nende mänguplaani. Tulemuseks Kalev 15:10, 15:10 ja pronksmedalid. Kisa, kära, õnnitlused, õnnelikkus — ja uhkus, et meie, ainuke etniline meeskond tulime kolmandale kohale Kanadas!

DEREK PALLANDI MEISTRIVÕISTLUSTE VALIKMEESKONDA

Hiljem, õhtusel võistlejatele korraldatud pidulikul koosviibimisel kuulutati välja 6-liikmeline meistrivõistluste valikmeeskond („all-star team"), kuhu oli valitud Kalevi meeskonna kapten Derek Pallandi. Valikmeeskonna liikmeile anti üle vastavalt graveeritud hõbetaldrikud.

Pronksmedalite võitmine on aga ka ühtlasi üheks lõpp-etapiks noorte Kalevi mängijate arengurajal, sest järgmisel aastal kuuluvad nad juba juunior-vanusegruppi — kuni 20-aastaste mängijate klassi. Soovime seega noortele edu ja tahet. Samal ajal aga avaldame tänu ja kiitust Kalevi treeneritele Allan Luikerile kui meeskonna alustajale ja Carl Pahapillile ning Tiit Rometile, kes väsimatult on jätkanud tema tööd ja meeskonna praegusele kõrgele tasemele toonud. Samuti ei või ka tänu jätta ütlemata neile kaasmaalastele, kes tulid noorte pallimängu jälgima. On hea teada, et meie ühiskond oma noorte vastu huvi tunneb. Pealtvaatajate ergutus ja õhutus oli noortele mängijatele suureks abiks ja toeks.

Kalevi meeskond: Tiit Romet ja Carl Pahapill — treenerid; Rick Paju — abitreener. Erik Luiker, Juhan Lindau, Robert Sermat, Erik Konze, Karl Konze, Erik Tallmeister, Uno Veski, Toivo Vähi ja Derek Pallandi (kapten).

T. P.

Balti õhtust osavõtjad Kanada peaministri **Pierre E. Trudeau** ümber, kes esmakordselt külastas baltlaste suursündmust. Pildil vasakult **H. Lupp, EKK president Stella Kerson, pr. Upenieks, Margot Heinsoo, peaminister P. Trudeau** ja senaator **J. Haidasz.** Foto: E. Aruja

KEVADINE ERIPAKKUMINE

PRAEGU, ENNE TÖÖHOOAJA ALGUST VÕITE SAADA MEILT ALUMIINIUMITOOTEID MADALATE KEVADISTE HINDADEGA!

Alumiiniumist aknad ja uksed
Termoaknad
Aknaluugid
Välisseinakatted
Räästaalused (soffit & fascia)
Vihmaveerennid
Katused

SOOME ETTEVÕTE
PAULI JUPPI ALUMINUM
34 Charles Tupper Dr.
281-1175 - 759-8335
Scarborough

TASUTA EELARVED

Alcan Building Products Authorized Dealer — ALCAN

KÕIK AIANDUSTARBED
TIMBERLINE NURSERIES and LANDSCAPING LTD.
26 Ferndale Dr., Barrie, Ont. (Hwy 90 & 400)
Külastage meie äri ja kasvuhoonet teel suvilasse.
Tasuta nõuanne koduümbruse kaunistamiseks.
Omanikud LIA ja ERIK HESS
Tel. 705-726-2951

Hanno Kompus'e
„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."
Hind $11.—, saatekulu 85 ¢.
Müüjil „Vaba Eestlase" talituses

IN MEMORIAM MIHKEL LÜDIG
Valik Mihkel Lüdigu loomingust
Ettekantud 100-aastase sünni mälestamise kontserdil 9. novembril 1980 Torontos
I küljel: AVAMÄNG — FANTAASIA, LINDA LAUL, IGATSUS, BALLAAD.
II küljel: JAANIÖÖ — sümfooniline poeem, PÕLISMETSA JÄRV, KITS ja HUNT, LAPSEPÕLVES, LAEVNIK, ÜKS PISAR VEEREB, KOIT.
Kaastegevad sümfooniaorkester, noortekoor „Lootus", T. E. Meeskoor, T. E. Segakoor, solistid Õnne Laikve, Irene Looberg ja tshellist Winona Zelenka. Juhataja P. P. Lüdig.
HIND $13.50 pluss saatekulu
Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja Eesti Abistamiskomitee äris, 958 Broadview Ave., Toronto

AINO KALLAS

IMANT JA TEMA EMA

6.

„Kuidas olen mina üksi elus, kui minu vennad on koledalt tapetud? Mis tähendab see? Kelle käes on Viljandi loss?"

Siis ütles Mare:

„Komtuuri ja tema sõjaväe käes!"

Siis tõusis Imant nobedalt istuli ja ütles:

„Kuidas oleme meie siis siin? Kust said sina siia? Aita mind, ema!"

Siis ütles Mare:

„Aitaksin sind, kui ka oma hingeõndsuse kaotaksin!"

Aga Imant ütles:

„Siis seleta, mis on juhtunud!"

Aga Mare ütles:

„Imant, Imant, sinu mõte väsib!"

Siis ütles Imant, kuulamata oma ema:

„Nüüd mäletan: mina tahtsin surra, aga taprid põikasid minust kõrvale, ja vaenlase odad taganesid minu ees, kus püüdsin nende otsa tormata. — Kuidas võisid nad teada meie tulekust?"

Siis vastas Mare ainult:

„Oo minu poeg, kui sa oleksid alles pisuke laps minu põuel!"

Aga Imant ütles:

„Tõesti, nad pidid meie tulekust teadma, sest lossi kaitsevägi **oli valmis meid vastu võtma. Aga** üks on olnud äraandja meie hulgas, nagu Juudas Iskariot Kristuse kolmekümne hõbeseekli eest ära andis!"

Ja ta ajas enese sirgu, ja tema noor keha tõmbas äkki kangeks, otsekui krambist.

Ja Imant, Valdeko poeg, ütles oma emale Marele:

„Miks mina elan, ema, — ütle? Miks halastati minu peale, kui teised kõik tapeti?"

Ja tema kisendas suure häälega:

„Ema, ema, kas sina seda tegid?"

Aga kui Mare, tema ema, vaikis, siis küsis Imant veel kord:

„Ema, vasta, kas sina meid Viljandi lossile ära andsid?"

Ja tema kisendas meeleäraheitmises:

„Palju sina said? Mis oli minu vendade verehind? Kas said sa kolmkümmend Riia marka kullas?"

Siis vastas Mare viimaks oma vaeva alt:

„Sain sinu, mu poeg Imant!"

Ja ta püüdis pojast kinni haarata, kuid Imant viskas enese kummuli maha ja kordas:

„See on siis tõsi, et sina seda tegid!"

Siis vastas Mare oma poja Imanti ees seistes, nagu vajule kohtumõistjale:

„See on tõsi, — mina tegin seda!"

Aga Imant ütles:

„Oi, kui lööks minusse välk, mis tappis mu venna Viitso!"

Siis ütles Mare:

„Kuula mind, minu poeg Imant, sest nõnda see on: mina tegin seda. Ma ruttasin lossi, enne kui teie sinna saite, mina teatasin teie kavatsusest lossi Komtuurile, sinu hinge hinna eest müüsin mina oma hõimu noored ja vägevad mehed. Nemad tapeti, et sina saaksid elada. Nõnda olen mina sind armastanud, mu poeg Imant!"

Aga Imant ütles ainult:

„Oi, ema, halvasti, halvasti oled sa minule teinud!"

Siis ütles Mare:

„Kalli lunastusraha olen mina sinu eest maksnud. Ei ole minul enam hõimu ega rahvast, vaid nagu oks olen mina lahti lõigatud oma hõimu puust."

Aga Imant ütles süngelt:

„Tapsid teised, tapsid minugi, ema."

Aga Mare kordas ikka veel otsekui hingejoovastuses:

„Sina elad, minu poeg Imant, kuna kõigi teiste emade pojad on surnud. Mina nägin neid maas lamavat nagu loomi tapataras, ja nende südame veri oli tühjaks jooksnud otsekui mahl puust. Mina vinnasin kaevust vett — ja vaata! see oli veri! Mina lugesin regedel noorte ja vägevate meeste päid nagu põllukivе! Aga sina ep olnud nende hulgas, minu poeg Imant, sest sina elad!"

Aga Imant ütles sünge häälega:

„Oo minu ema, ärka üles oma eksitusest, sest ihu sina hoidsid, kuid hinge tapsid. Kangelase surmasid sina minus, sina hukkasid minu noore vapruse, mis põles tegude ning surma kõrge ohvri järele. Nõnda seisan mina nüüd oma hõimu ees nagu viletsam lindprii!"

Siis ütles Mare:

„Mu poeg, mu poeg, sinu sõnad on üpris valjud ja tabavad mind valusalt nagu kivid!"

Siis ütles Imant lahkemalt:

„Kuhu pean ma nüüd siit minema?"

Siis ütles Mare:

„Põgeneme, mu poeg, sinna, kus jõgi puhkab võrenguna ja punane liiv kerkib kõrgeks kaldaks; seal rannakoopas peidame end seni, kui külmavad suured sood ja ulgumeri, — siis põgeneme Soome."

Aga Imant ütles:

„Kas mina peaksin ennast oma pika eluea peitma nagu häbialune põgeneja või võõrastel maadel nimetuna rändama? Oo mu ema, ei soovi sa seesugust elu oma lapsele!"

Aga Mare vastas:

„Sinu vaim on segane, mu poeg Imant, nagu karjamaa läte, mille janune kari on oma jalgadega püretanud, aga see settib jälle selgeks!"

Aga Imant ütles murelikult:

„Ei selgu enam selle mehe meel, kas mind või kivipaeks kiriku seina kinnitataks, — veel sealgi ma häbi verist higi immitseksin!"

Siis ütles Mare:

„Ei ole sinus viga, vaid mina üksi olen süüdi, ja mina ei suuda kahetseda, sest sinu elu on kallim kui kogu Sakala rahvas!"

Aga Imant ütles, otsekui lõpuni väsinuna:

„Mine ära minu juurest, ema, et ma saaksin üksi jääda!"

Siis ütles Mare:

„Ei mina jäta sind üksi, mu poeg Imant, nende kaledate ja karmide keskele!"

Aga Imant ütles:

„Siis lähen mina sinu juurest, ema!"

Aga nüüd kisendas Mare otsekui oma hingehädas:

„Imant, Imant, mu poeg, ära mine minu juurest!"

Ja veel tema kisendas:

„Oi helde Looja, miks murrad sa kauni kuju, mille oled ise voolinud, et see oleks su vaimu eluasemeks!"

Ja ta tundis enese vajuvat Jumala viha alla ning päris oma ahastuses:

„Miks oled sa mulle nii vali? Kas vihkad sa oma ema, Imant?"

Siis vastas Imant:

„Ei vihka mina sind, aga ära pean ma minema, sest mina olen maa peal ainult kui rändaja!"

Siis ütles Mare vabisedes:

„Kuhu tahad sa minna, minu poeg Imant?"

Aga Imant vastas:

„Sinna, kust kord tuline kera su aeda langes, ema!"

Siis kisendas Mare üpris suures ahastuses:

„Mu poeg, mu poeg, kes ise oma elu võtab, ei ole sel rahu, vaid üheksa korda peavad seda soed sööma, nii et ei jää temast muud järele kui sinine suits!"

Aga Imant ei kuulnud enam oma ema häält, vaid õndsamad niidud ja põlevamad pilvepalistused paistsid ta silmadesse.

Ja tema hüüdis:

„Oo, kui tuline on igaviku tuulispea ja taeva ahju lõõsk, kust ma kord sädemena oma ema hõlma lendasin!"

Ja Imant, Valdeko poeg, ronis oma ema Mare silmade ees, kes ruttas tema järel, Viljandi lossi kõige kõrgemale harjale, enne kui lossisulased takistada said, ning viskas enese pea ees müürilt alla, nõnda surma saades.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 789-7579
kodus 762-2367

JOHN E. SOOSAAR C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ★
Tel. 533-9334

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
Toimetaja H. Oja kodune tel. 481-5316
KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
kuulutuste küljel $4.25
üks toll ühel veerul
esiküljel ..... $5.—
tekstis $4.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Pildil vasakul lõpetaja Ingrid Rick oma loodud pruudikleidiga ja paremal Marisa Scanga Linda Spina loodud katoliku kiriku leerikleidis. Mõlemaid saadab Vito Piacento.

UFO-de kosmodroom Saaremaal?

Kaali järve mõistatuse uus teooria

Kuressaarest 20 km kirdes, Pihtlas, asub Saaremaa looduse huvitavaim ja mõistatuslikum vaatamisväärsus — Kaali järv. Muistne eestlaste pühapaik, on järv tänapäeval tunnustatud kui ainus täiesti kindlaks tehtud meteoriidikraater Euroopas. Uurimised jatkuvad ja mitmesugustel põhjustel arvatakse Kaali järve kohal olnud maandusmisväljak väljastpoolt meie planeeti saabunud maailmaruumi-sõidukeile — UFO-dele, nagu neid tänapäeval nimetatakse. Ajakirjas „Eesti Loodus" käsitleb „uut teooriat" Olev Eola.

Eestlaste muistse püha- ja ohvripaigana kirjeldas Kaali järve kirikuõpetaja ja estofiil Johann Wilhelm Ludvig von Luce 19. sajandi alul. Järve meteoriitse päritolu määras eesti mäeinsener Ivan Reinwald aastal 1927. Tolleaegse uurimuse kohaselt järv — läbimõõt 110 m ja vee sügavus olenevalt 1—6 m — Kaali meteoriitide-saju peakraater. Selle kõrval asuvad seitse väiksemat kraatrit läbimõõduga 12—39 m ja sügavusega 1—4 m.

SAAREMAA TAEVARAUD

Hoolsatele otsimistele vaatamata ei ole Kaali järvest leitud ainustki meteoriit-raua kildu. Väikesi kilde on leitud kõrvalkraatritest ja nende vahelt. Suured purustused paepinnas ja samal ajal leitud kildude vähesus lubavad oletada, et rauda on olnud rohkem, kuid see on sealt ära korjatud ja kasutatud töötlemiseks — kuulsate Saaremaa nugade sepitsemiseks.

Praegu tunnustatud geoloogilise informatsiooni kohaselt (ENE) langes umbes 700 aastat enne Kristust ida suunast tulev meteoriitide sadu Saaremaal maapinnale. Meteoriit-raua kogumass võis oll kuni 1000 tonni ja kokkupuute-kiirus maapinnaga 20.000 meetrit sekundis. Päikesest mitmekordselt heledamalt hõõguva massi langemine oli katastroof, mis põhjustas tulenõnnetusi, maaväringut, veekogude kuumenemist ja tühjenemist, tulevihma ja muid erakordseid nähteid. Meteoriidi informatsioon jätab aga palju lahtisi otsi ja teadlased jatkavad Kaali järve mõistatuse lahendamist.

SAARLASED — PÄIKESE HAUA VALVURID

Ajaloolane Lennart Meri oma teaduslik-fantastilises raamatus „Hõbevalge" (Tallinn 1976) käsitleb Kaali meteoriidi sündmust peamiselt kultuurilooliselt. Ta opereerib oma raamatus teadusliku info kõrval rahvamuistendite ja -pärimustega. „Päikese alla-kukkumine" ja tohutu müristamine oli nähtav-kuuldav peaaegu kogu Euroopas.

Kreeka õpetlane Phyteas Massaliast (tänapäeva Marsseille) käis Põhja-Euroopas uurimas päikese „allakukkumise" paika ja külastas oletatavasti Saaremaad. Skandinaavia saagades õgib põrgukoer päikese. Soome ja eesti runolaulud räägivad Saaremaa põlemisest. Liivimaa Hendrik, kes oma kroonikas kirjeldas eestlaste ristimist ja orjastamist 13. sajandil, nägi Virumaal ilusat mäge, mille otsast saarlaste jumal Tarapiita lendas Saaremaale. Mere tõlgendusel sisenes meteoriit Pandivere kohal maakera atmosfääri, süttis ja sadas maha Saaremaale.

Kuigi aastatuhandete kestel moondunud ja ümberjutustamisel ilustatud, vihjavad need pärimused päris kindlas suunas ja see ei saa olla muud kui Kaali meteoriit. Lennart Meri oletuse kohaselt andis Kaali meteoriit saarlastele erilise respekti naabrite silmis, kui jumalast äravalitud „päikese haua hoidjad". Paljud vahekorrad, lepingud ja sündmused Läänemere ruumis olid sellest mõjutatud. Ka saarlaste laevu kaunistavaid draakonite (tulemadude) päid ühendab Meri oma „Hõbevalges" Kaali katastroofiga.

UFO-DE KOSMODROOM LENDAS ÕHKU

Olev Eole oma teoreetilises kirjutises lähtub mõningatest seni seletamata punktidest Kaali uurimustes. Järvest ei leita meteoriidi-kilde, kuna seal pole neid kunagi olnud. Järvekraater on tekkinud hoopis hiljem. Kraatereid ümbritseb kaks erinevat kiviaedade süsteemi. Dolomiidist (Saaremaa paekivist) laotud aiad põldude ja teede äärestamiseks on kerged ja suhteliselt hilised. Teine, rasketest raudkividest kuni 2 m laiade kiviaedade süsteem on praegu maastikuliselt motiveerimata. Need aiad on igivanad ja olid kohal arvatavasti enne järve tekkimist mingisuguste stardiseadmetena kosmodroomil. Nende lennupildistamisega võiks avastada midagi uut — nagu toimus salapäraste kiviaedadega Andide mägestikus. Andide kiviaiad moodustavad suuri geomeetrilisi kujundeid, mis on nähtavad ainult lennult ja saavad olla ainult maandumatele sõidukitele orientiiriks.

Kaali järve uus teooria on — järve kohal asus maailmaruumi-sõidukite kosmodroom. Raudkividest aedade süsteem moodustas mingisugused starditeed või kaitseehitused. Kosmodroom valiti Kaali kraaterite juurde, kuna seal leidus kohapeal hädavajalikku meteoriitrauda. Praeguse Kaali järve asukohal oli siis UFO-de stardisilo või maa-alune kütteainete hoidla, mille õnnetuslik lõhkemine tekitas kraateriks peetava augu ja järve.

ET ASI OLEKS NALJAKAM

„Eesti Looduse" kirjutise autor Olev Eola (Vello Aaloe?) — ka ise ilmselt saarlane — on oma teooria kirja pannud populaarteadusliku pilajutuna, mis kuulub samasse sarja meie kuulsa sumeri päritoluga. Ta mainib oma kirjutises ka Shveitsi „uurijat" Erich von Dänikeni j.t. autoreid, kes on kirjutanud kosmosest tulnud külalistest ja nende õiendamistest meie planeedil mida teadusena ei tunnustata.

Et lugejaid mitte liiga armutult lollitada, siis annab autor mõista, et seda lugu ei tohi mingil tingimusel tõsiselt võtta. Et asi oleks naljakam ja selgem, siis kirjeldab ta kellegi P. Talve (1977) hüpoteesi, mille kohaselt saarlased olevat pärast Kaali ilmkärakat oma saarelt lahkunud ja käinud maailma asustamas. Roomassaare mehed asutanud Apenniini poolsaarele Rooma linna. Saaremaa edelarannikul oleva Kotlandi küla inimesed asutasid Gotlandi saare, üks Ingli nimeline naisterahvas (see nimi oli saartel populaarne) olevat saanud inglaste esiemaks. Mõned saarlased asunud koguni ülemere Ameerikasse: Aste küla elanikest said asteegid ja maiad põlvenevad nendest maiasmokkadest, kes hakkasid Yucatani poolsaarel eksootiliste puuviljadega maiustama.

Kirjutise lõpul on pikk loetelu kasutatud kirjandust, nagu teadusliku artikli puhul peab olema. Seal on mainitud ka suure naabri teadlasi. Kas need seda lollitamist oskavad naljana võtta, see on küsitav. Naljasoone puudumine on ennegi tekitanud rahvustevahelisi arusaamatusi.

Haruldane teos ilmumisel

Eesti Ap.-Õigeusu Kiriku Kultuurfond on otsustanud kirjastada jutlustekogu, mis hõlmab vaimulikke kõnesid, mida on saadetud raadio kaudu Kodu-Eestisse. Jutlused on rahvusliku iseloomuga ja käsitlevad meie maad ja rahvast. Osa neist on avaldatud skautlike noorte, soomepoiste ja muudel kokkutulekutel, mis haaravad meid ühises ja suures vabadusvõitluses.

Teose autoriks on meile tuntud praost-ülempreester Martin Juhkam. Tema tegevus on kulgenud nii eesti kui ka soome kirikus. Noorte Maleva vaimulikuna ja rahvusliku võitlejana eesti organisatsioonides ning hea organisaatorina on ta olnud seal, kus on olnud vajalik midagi korda saata.

Jutlustekogu ilmub Martin Juhkami 60. a. juubeliks, millega ühtlasi tähistatakse juubilari tähtpäeva.

Raamatut trükitakse piiratud tiraazhis, vastavalt sissetulnud ettetellimistele. Ettetellijate nimed avaldatakse õnnitlejate nimekirjas, Tabula Gratulatoria.

Jutlustekogu hinnaks on 60 Rootsi krooni + saatekulu. Teistes maades vastavalt rahakursile. Tellimised Rootsis: Estniska ortodoxa kyrkans kulturfond, postigrio 49 81 70-0. Kanadas saata vastav summa Rev. Emanuel Lepik, RR5 Orangeville, Ontario, Canada L9W 2Z2 ja USA-s: Ada Sepp, 196-47 50-th Avenue, Flushing, NY, USA 11365.

Tellimised peavad olema Kultuurfondil käes hiljemalt eeloleva septembri lõpul. Raamatut võib tellida ka koguduste tegelastelt ja nendelt, kel on vastavad tellimislehed. Soovitame jutlustekogu kõigile, kes on huvitatud kiriklikust tegevusest ja meie ühisest vabadusvõitlusest. Sellega avaldame oma tänu ja õnnituse mehele, kes on pühendanud oma elu, töö ja tegevuse meie kiriku ja rahva heaks.

Hukas on see vana, kes tahaks nii noor olla, et saaks veel hukka minna.

Arvo Valton

Moeinstituudi õppeaasta rikkus

Ellen Petersoni moeinstituudi kevadnäitus

Igal kevadel on Ellen Petersoni Fashion Institute'i (moeinstituudis) suureks sündmuseks lõpetajate moenäitus, mida viimastel aastatel on peetud Läti kultuurikeskuse saalis. Tänavuse moenäituse üldteemaks oli „One Enchanted Evening". Laupäeval esitati programm kahel korral.

Programm algaski samanimelise meloodiaga, millele Ingrid Rick oli kirjutanud sündmuse kohase teksti. Siis tuligi sama kleidikujundaja, klassi kiitusega lõpetaja, oma esimese moeloomingulise tööga, uduse lavendelvärvilise tikanditega ilustatud kleidis ja jakis.

Üksteise järel esitati igas stiilis ja tarbeks erimaterjalidest valmistatud kleite, mis oli modellina esineja enese või mõne teise moejoonistaja poolt kujundatud.

Kuna õpilasi on mitmelt poolt maailmas, siis oli rõivaste valmistamisel ka nende oma maade mõjutusi kuni Kaug-Idani välja.

Esimesel poolel esitati ligi 50 moeloomingulist tööd, peaaegu samavõrd teisel poolel, kus esitati lihtsast tänavariietusest, läbi ujumistrikoode, rannariietuse kuni balliriietuseni ja lõppesid mitmete pruudikleitidega.

Kahe poole vahel esitas Dot Blakeley tantsustuudio kaks lavatantsu, tantsukostüümid olid aga E. Petersoni moeinstituudi moejoonistajate poolt loodud. Teise poolaja keskel esitati dzäss-balletiline koreograafia, kostüümid jällegi moeinstituudilt.

Tänavu kevadel lõpetasid kleidikujundaja tõendiga 5, ja moejoonistaja diplomiga 2, mõlemad kiitusega. Üldine õpilaste arv on hooaja jooksul ulatunud kaugele üle saja. Õhtusel moenäitusel anti lõpetajaile üle lõputunnistused ja diplomid,

samuti auhinnad paremaile töödele, mille oli valinud 5-liikmeline zhürii.

Ellen Petersoni moeinstituut on saanud hinnatuks õppeasutuseks mitte üksi Torontos, vaid õpilasi on mitmelt poolt maailmas, kes Kanada esindustelt on saanud informatsiooni sellelaadilise õppeasutuse kohta Kanadas. Need viivad tagasi minnes kaasa ka oma instituudi juhataja moe-alased õpetused ja teadmised.

Robert Kreem 60-aastane

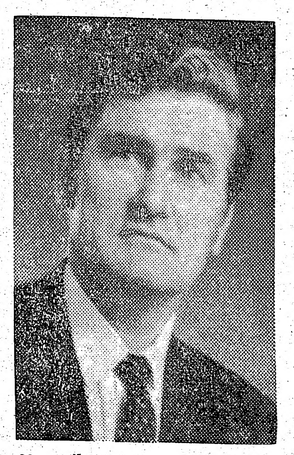

30. mail, 60 a. tagasi sündis Saaremaal, Salme vallas Tatraselja metsavahi Kreemi perekonnas poeg — Robert Estor. Lapsepõlv möödus metsade rüpes, kust tee viis Kuresaare gümnaasiumi, mille lõpetas 1943. a. Robert oli Noorte Kotkaste Tiirimetsa malevkonna pealik ja Sõrve maleva lippur pealiku ülesannetes. Okupatsioonide ajal Robert organiseeris koolinoorte ja teistega salajase kalevlaste liikumise ning kui viimastel okupatsiooniaastatel saadi moodustada salajasele organisatsioonile katteorganisatsioon Eesti Noorte Kuressaare malevkond, siis oli ta selle juhiks.

Juba poisina võttis ta sõjast osa venelaste alistamisel Sõrve tipus 1941. a. Kui tuli aeg kodumaa kaitseks välja minna, võitles ta Eesti Diviisi koosseisus Neveli, Jõepera ja Narva rinnetel aastatel 1943/44.

Sõjajärgne aeg viis teda Saksamaale, kus ta peatselt skautlusega liitus, töötades skautide Põhjamaleva juhina. Nskm-a lõpetas ta Gilwelli kursused ja ülendati skautmasteriks 1948. a.

Samal ajal oli ta Erlangeni Rahvuskoondise ja laagrikomitee esimeheks. Peatselt astus ta Erlangeni ülikooli õigusteadust õppima ning Ameerika korrespondent-õigusteaduskonna kooli Chicagos, USA-s, saavutades LL.B. 1959. a.

Asudes Kanadasse, sattus Robert Edmontoni, kus asutas Edmontoni Eesti Seltsi, olles selle esimeseks esimeheks. Torontosse asudes oli varsti Toronto Saarlaste Ühing loodud, ning Robert selle esimeheks. Samuti aitas ta Eesti Maja suurkapitali kogumisel, nii ostmise, kui ka juurdeehituse ajal juhtivalt kaasa. Oli Eesti Abistamiskomitee Kanadas esimeheks, RVN-u, mis praegu on EKN, peasekretäriks 1957—1958.

Tema esimeheks olles ja eestvedamisel toimusid I Põhja-Ameerika Eesti Päevad 1957. a. I Ülemaailmsed Eesti Päevad Torontos 1972. a. (praegused ESTO-d) ja selle järele loodud Eesti Päevade organisatsioon Kanadas. Eesti Liit Kanadas esimeheks olles asutas ta Kanada Eestlaste Ajalookomisjoni, tema viis läbi esimesed maakondlikud Killamängud Moonstone'is. Tubli eesti mees rühkis haridusteel edasi ka Kanadas ja astus Ottawa ülikooli sotsiaalala õppima. Ülikooli lõpetades töötas ta oma praktikaajal New Yorgi Ülemkohtus Brooklyn'is, saavutades magistrikraadi, M.S.W. 1963. a. Väitekirja põhiteesid olid „Etniliste gruppide vanadekodude vajadusest", mis esitati etniliste organisatsioonide toetusel Kanada Senati ja Ontario Parlamendi uurimiskomisjonidele 1964. a. Esildis trükiti ära senati protokollis kui ainukene etniliste gruppide huve põhjendav dokument.

Kutsealaliselt on Robert töötanud Toronto Lastekaitses (Children's Aid Societiy) ja Toronto Rahvusvahelises Instituudis direktorina. Sealt asus ta Ontario Provintsivalitsuse teenistusse lastekaitseasutuste järelevaatajana, hiljem Sotsiaalministeeriumi, vanemate inimeste ühiskondlike ja sotsiaalsete küsimuste nõunikuna ja noorte kasvatusasutuste järelevaatajana. Kui hiljem ministeeriume hakati eri linnadesse laiali asutama, viisid Roberti töökohustused teda Londonisse, kus ta töötab Lääne-Ontario raskelt-kasvatatavate lasteasutuste järelevaatajana.

Oma kutsealaga ühenduses on ta kirjutanud mitmeid trükiseid, juhendeid ja uurimistöid ning teinud külaskäike teiste maade heaoluasutustesse. Olnud sideme heks etniliste gruppide püüdluste taotlemistel Kanada asutustega, organiseerides sellekohaseid konverentse, nõupidamisi ja komiteesid. Ta oli ka I Ontario vanemate inimeste keskuse (Elderly Persons Centre) konverentsi esimees. Ta kuulub oma kutseorganisatsiooni juhatusse Torontos. Robert on algatanud ja teostanud projekte, mis ehk ilma temata oleksid tegemata jäänud. Olgu mõned siin nimetatud: maadevahelised abistamisorganisatsioonide konverentsid, mis viisid pärastsõja eesti abistamistöösse koordineeritud koostöö ja tunduva abistamissummade suurenemise. Suuürüritused, nagu Eesti Päevad ja Ülemaailmsed Eesti Päevad, eestlaste ajalooliste materjalide kogumise Kanadas, mille tulemuseks suurteos „Eestlased Kanadas". Maakondade ühendamised killamängudega, Trenti Ülikooli juures läbiviidud ühiskondlikud seminarid ja järelseminarid Torontos, Hamiltonis ja Montrealis, mis andsid nooremale põlvkonnale teadlikuma tagapõhja organisatoorsele tööle.

Kõige nende tööde kõrval on Robert koos abikaasa Maiga kasvatanud kolm last, Viiu, Madise ja Pireti. Aga — Tatraselja metsavahi poeg on ikka maalähedaseks jäänud. Ta on rajanud Toronto ja Montreali vahele järve äärde „Oma saare", linnuse, kus ei puudu ei paargu, ei kiviheitemasin ega muu, mis vanas linnuses vajalik oli.

Armas Robert! Sellest ajast, kui Sinuga üheskoos noortena ja uljastena Kuressaare tänavaid ja merekaldaid kulutasime, oled Sa jõudnud mitme mehe elutöö nii eesti kui kanada ühiskonnas ära teha. Sinutaolisi ei ole palju.

Sinu sõbrad nii kodumaal kui ka rännuaastatest, soovivad Sulle veel palju sisukaid aastaid, jaksu ja jõudu töötada ühiskonna huvides.

Eme Runge

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 26. mail 1983 Thursday, May 26, 1983

MISS TALLINN KANDIDAADID

THU ALOE

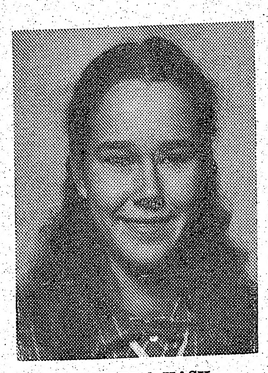

MONIKA KASK

PIRET KREEM

ANNE KRIISA

ANNE KÄÄRID

MERIKE LAINEVOOL

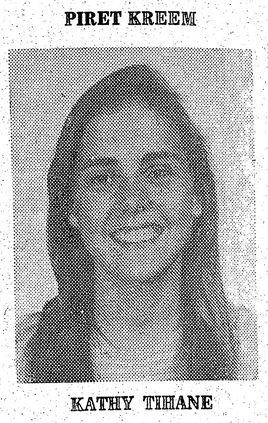

KATHY TIHANE

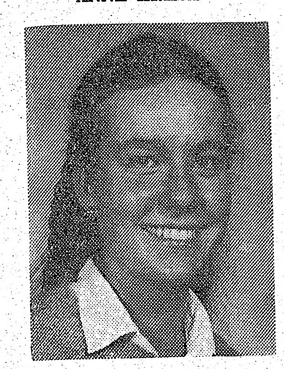

LYDIA VAN DER VEEN

Puudub Selina Reimani foto.

KAUNIKS KEVADEKS . . .

Kvaliteet odava hinnaga

Valige endale kerge kevadmantel — viimased moed ja värvid. Sobiv hind, sest kõik meie riidest mantlid on odavate hindadega. Mitte ainult nüüd, vaid alati.

Tulge ja vaadake.

- Vihmamantlid
- Popeliinmantlid
- "All weather coats"

KASUKATE KÜLMUTUSLAOS HOIDMINE

Personaalne teenimine
Moodsad hoiuruumid
Asjatundlikud parandused ja ümbertegemine — kõik tehakse kohapeal.

Tasuta toomiseks hel. 488-1701

FURS by FINN

Master Furriers since 1960

191 Eglinton Ave. E. – 488-1701
Just West of Mt. Pleasant Rd.

20 lõpetasid . . .

(Algus lk 1)

Andres Kasekamp (kiit.), Anita Kivi, Linda Kraav, Mari-Ann Kängsepp (kiit.), Toivo Lainevool, Helen Liiholm, Juhan Lindau, Ingi-Mai Loorand (kiit.), Andres Looritsa (kiit.), Lee Metsalo, Silvi Matsoo, Siiri Oder (kiit.), Peter Poolsaar, Sandra Rannu (kiit.), ja Peter Sõrra (kiit.).

Tseremoonia ajal õpetaja V. Rannu asetas igale noorele sõrme T.E. Ühispanga poolt kingitud hõbedase sõrmuse, koolijuhataja E. Marten andis lõputunnistuse ja H. Ründva andis üle Soomepoiste Klubi poolt E. Uustalu raamatu „For Freedom Only".

Kooli sõrmus asetati koolijuhataja poolt sõrme ka Liina Merilo-Teosele, kes on olnud keskkoolis ja gümnaasiumis möödunud aastal lauluõpetajaks.

Järgnevalt gümnaasiumi laulurühm esitas neli meeleolulaulu.

Lõpetajate poolt kõneles Ingi-Mai Loorand, öeldes et täna on väga tähtis päev keskkooli õpilastele, kes jätavad väga palju tööd seljataha. Täna on uhkustunne vanemail, et nad on oma lapsi kooli toonud, õpetajail, kes neid on õpetanud ja lastel, et nad on vastu pidanud kahele kooliajastule, mille pikkus on üheksa aastat. Ta meenutas üksikuid momente kooliajast, öeldes et tagasi vaadates on raske kujutada elu ilma eesti koolita, kuna see on täitnud osa nende elust. Siin on leitud neid, kes jäävad eluaegseiks sõpradeks. Ta avaldas ka lootust, et nad ehk suudavad õpetajate soovide kohaselt eestlastena püsida.

Koolikomitee esimees H. Lupp märkis rahuldustundega, mis on kõigi südames.

Ta tänas vanemaid, kelle hoole ja armastuseta poleks noored kunagi kooli tulnud, ja õpetajaid nende töö eest. Nad kutsuti ette, tutvustati ja noored asetasid igale lilleõied rinda.

Möödunud aastal olid õppejõududeks E. Marten (koolijuhataja), Liina Merilo-Teose, Endla Komi, Ene Lüdig, Leida Marley (koolide sekretär), Juta Puhm, Vaike Rannu, Henn Ründva, Anne Tüll, Ellen Tüll-Salumets, Allan Liik ja Ellen Valter, viimased neli rahvatantsu õpetajaina.

H. Lupp alustas preemiate üleandmist, tehes kõigepealt teatavaks endise pedagoogi Hugo Valteri mälestusfondi preemia $20, mis oli ettenähtud lõpetajale, kel on rahvatantsu vastu huvi. Õppenõukogu otsusel sai selle Sandra Rannu.

Rida eesti organisatsioone olid teinud annetusi preemiafondi. Neist T.E. Ühispanga esimees andis üle ümbrikud Ingi-Mai Loorandile ja Sandra Rannule, EKN esimees L. Leivat Tiina Hubelile, T.E.S. esimees Anne Tüll Ingrid Jürmanile ja Peter Sõrrale, korp! Vironia esimees A. Liik Andres Kasekampile ja Siiri Oderile,

EKL preemiad Mari-Ann Kängsepale ja Andres Looritsale, korp! Esticalt Indrek Eskenile ja Erik Hallingule, korp! Rotalia esimees M. Vahtra andis Erik Kalmule, Anita Kivile ja Linda Kraavile,

EÜS'lt Toivo Lainevoolule, Helen Liiholmile ja Juhan Lindaule, E. Rahvuslaste Kogu juhatusliige Ü. Jürima Silvia Matsoole, Lea Metsalole ja Peter Poolsaarele.

Aktus lõppes Eesti hümniga, misjärel algas kooli kevadine lõpupidu. Kavalises osas esines kolm paari gümnaasiumi õpilasi, Vivian Oder — Henry Raud, Juta Metsala — Peeter Jeeger ja Kristi Lüdig — Uno Sõrra salongitantsudega.

Itaaliast saabunud sandaalid

KEVADISEKS TÄNAVAL KÕNDIMISEKS.

Laialiistulisi, suurused 35—41, mitmesugused värvid.

FINN FASHION SHOES LTD.

773 Mt. Pleasant Rd.
Tel. 487-4085

Avatud: esmasp.—reedeni 10—6, laup. 10—5

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

THE SCANDINAVIAN SHOPPE
OLEME KOLINUD
235 Danforth Ave., Toronto
Telefon 469-3886

Soovin tänada kõiki eestlasi, kes olid minu kliendid tulumaksu täitmise hooajal.

MARK TUOMOLA

Eesti õppetool . . .

(Algus lk 1)

Sellejuures jääksid õppetoolile vabad käed tegutsemiseks. Kavas on esialgul mitte-permanentne professor, vaid töötatakse lühemaajaliste Torontosse tulnud professoritega, millega saadakse parem valik inimestest, kes on pühendanud aastaks siia tulekuks. Esimesed peavad üles seadma põhialused, millele permantntne professor määratakse. Oluline on, et eesti õppetool kujuneks keskuseks, mis oleks kvaliteediga tippasutus, „Estonian Studies" keskus, mis saaks ülemaailmselt tuntuks.

Veel on mitmeid lahendamata küsimusi selle projekti juures, kuid formaalne otsuse tegemine on pikema protseduuriga kui alul usuti.

Küsimuse juures tuleb lahendada majanduslikud tingimused, õppetooli sihtide väljatöötamine, mitmest ülikooli astmest läbiminek

ja kui Academic Affairs (asendab ülikooli senatit) asja heaks kiidab, läheb asi edasi ülikooli valitsuse nõukogusse. Kui seal öeldakse „ja", siis on kõik otsustatud.

Sel kevadel antakse veel kaks dokumenti sisse, üks majanduse alal, teine sisulise programmi selgitamisega. Kui kõik hästi läheb võiks õppetool leida kinnitamist 1984. a. varakevadel — ESTO-84 aasta ühe suurima saavutusena.

Finantseerimise küsimust täiendas Tartu College nõukogu esimees T. Tampõld. Õppetool läheks maksma 1 miljon dollarit. E. Tampõld ütles, et ta ei leia Tartu College'ile sobivamat ülesannet, kui selle õppetooli läbiviimist.

Alul oli Tartu College'il sellekohane ettepanek ülikoolile, et õppetooli hakkaks majandama Tartu College maksles seitse aastat järgemööda $100.000, kokku $700.000 ja riik annaks omalt poolt $300.000,

nii et miljon dollarit täis saab. Nüüd on ülikooli valitsuse nõue, et tuleb korraga üleanda $1.000.000.

E. Tampõld ütles, et raha saamiseks eesti õppetoolile on vaja kõikide abi, nii nagu Tartu College'i ehitamisel panid paljud omapoolse panusega sellele aluse. Eesti õppetoolil peab olema laiale eestlaskonnale toetav kandejõud. Selleks peame looma fondi, milleks juba on sammusid tehtud, moodustades maksuvaba sihtkapitali, mida kõik võivad toetada, hiljem aga kasutada stipendiumite andmiseks. Sellega saab kogu eesti ühiskond kaasa aidata ja näidata täielikku koostöö tahet eesti kultuuriinstituudi rajamisel.

Tartu College'i majandamisel on praegu pangaarvel reserv,

mis on võrdne liikmete poolt sissemakstud summaga, milliseid summasid saaks kasutada eesti õppetoolile.

Kõne all oli veel Tartu College'i ruumide kasutada andmine kui osa nõutavast summast Toronto ülikoolile administratsiooniruumideks. Ka võiks ümberehitusega teha suuremaid arhiiviruume, milleks on lubatud toetust, nii et seda võiks seada õppeasutuse vajadustele vastavalt.

Eesti õppetool Toronto ülikooli juures on, nagu väga veendunult ütles nõukogu esimees E. Tampõld

sobivaim ülesanne Tartu College'ile ja kogu eesti rahvale, andes Torontole maailma eestluse kultuurikeskuse tähenduse.

Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas peakoosolek

Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas peakoosolek toimub neljapäeval, 2. juunil kell 19.00 Eesti Majas Torontos. Päevakorras aruanded ja valimised. Kutsed on liikmesorganisatsioonidele ja üksikliikmetele välja saadetud viimasel teadaoleval aadressil. Neid, kes kutset saanud pole, palutakse käesolevat teadet võtta kutsena.

Informatsiooniks: sekretär dr. Aruja (416) 447-8958.

SEPK juhatus

Üleskutse ajalehtede kaastööks!

Kanada eesti ühiskonna kultuurivahenduse huvides pöördub EKN Noorsootöö Komisjon eesti organisatsioonide esindajate soovitusel ja toetusel, nagu väljendatud kahel organisatsioonide esindajate kokkutulekul, eesti lugejaskonna poole, et leida isikut, kes eesti ajalehtede eriosakonna kirjasaatjana võtaks enda peale informatsiooni jagamise seltskondlike sündmuste, organisatsioonide tegevuse, eesti keele täiendamise ja uuendamise kohta ning üldise kultuurivahenduse.

Kirjasaatja isiku suhtes ei ole eritingimusi vanusegrupi osas. Töö toimuks vabatahtlikul alusel kõigi eesti kultuurivahendusest huvitatud ja osavõtvate organisatsioonide toetusel ja kaastööl.

Kultuurivahenduse alatoimetaja vabatahtlikust au-töökohast huvitatuil pöörduda kirjalikult enne 31. maid k.a. aadressil: EKN, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6. Informatsioon telefoniteel: Maiki Andre Lupp, 656-1264.

Teadaanne pensionäridele

Hooaja viimane klubi koosviibimine toimub neljapäeval, 2. juunil kell 2.30 p.l. Eesti Maja suures saalis. Klubi liikmed ja külalised teretulnud!

NALJA

Joodik tuigerdab kõrtsist koju ja jääb seisma ühe aia najale, kus amatöör-astronoom vahib teleskoobiga taevatähti. Sel hetkel langeb üks täht taevast.

Joodik: „Paganapihta! Küll teie olete aga hea täpsuslaskur!"

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-päranduse ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

WINTARIO võidud

19. mail peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 284598, $10.000 võitsid piletid nr-d 550088 ja 914662, $1000 — 23448, $100 — 2601, $10 — 064, $50 segijärjekorras numbrid 033359 ja tasuta piletiraamatu numbrid 85. Müstilise preemiavõidu (Ford auto) võitsid piletid nr. 763836, „Avasta Ontariot" auhind nr. 929025 ja 864102.

Sündmuste kalender

- **Reedel, 27. mail kell 7.30 õ. Tartu College'is „Baltic Bash".**
- **Reedel, 27. mail kell 8 õ. Eesti Maja suures saalis E. Abistamiskomitee korraldusel solistide kevadkontsert.**
- **Pühapäeval, 29. mail kell 5 p.l. Eesti Maja suures saalis „Miss Tallinna ball".**
- **Kolmap., 1. juunil kell 7.30 õ. Tartu College'is — Pilkav Klio: John Reed Eestis.**
- **Neljapäeval, 2. juunil kell 7.30 õ. Edward Johnson Bldg., Walter Hall'is „Estonia" aastakontsert.**
- **5.—19. juunini Wycliffe College'is EELK Usuteaduse Instituudi 6. õppeaasta loengute periood.**
- **Laupäeval, 2. juulil Seedrioru Suvihari '83 pidustused.**

Teadlased pildistasid tähe sündi

WASHINGTON — Astronoomid pildistasid tähe sündimist, kui see tekkis tihedast gaasiudust, teatas U.S. National Science Foundation. Tähed tekivad kogu aja Linnuteel, aga teaduslikus keskuses öeldi, et tähe tekkimisele kaasaelamine on haruldane juhtum. Tähe sündimise protsess võtvat usutavasti 10000 aastat, mis on pikk aeg inimelu eaga võrreldes, aga lühike universumist lähtudes.